Դ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1186

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887 (Ն· Տ·) 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887

12 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1305

20 ՓԱՐԱ (ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

غلطه‌ده نورادونکیان خاننده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ղահեկան արծաթ 160
» » Վեցամսեայ » 80
» » Եռամսեայ » 40
Գաւառաց Թղթատարով տարեկան » 240
Գաւառաց համար եւ Թղթատարով վեցամսեայ » 120
Օտար երկիրներ, տարեկան Ֆրանք 56
» վեցամսեայ » 28
Դուրս ղրկուած լրագրոց ծախուց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է.
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1887

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ԴԵԿՏ. 19ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 24 ԴԵԿՏ.)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

(Թայմզին Վիեննայի Թղթակցէն.)

«Վիեննայի մէջ ամենուն կարծիքը կրնանք ամփոփուած համարել հետեւեալ խօսքով, զոր ըսաւ ինձ քաղաքագէտ մը որ պատերազմասէր բնութիւն չունի.

«Եթէ երիտասարդ Կայսր մը գտնուէր Գերմանիոյ գահուն վրայ, կ՚ընէր նոյն բանը զոր Մեծն Ֆրետերիք ըրաւ ի սկզբան Եօթնամեայ Պատերազմին՝ յարձակելով իւր թշնամւոյն (Ռուսիոյ) հողին վրայ՝ նորա զօրաց համախմբուելէն առաջ։»

«Վիեննայի Սակարանին մէջ Ռուսքի Ինվալիտի յօդուածն այնպիսի գէշ տպաւորութիւն մը ձգեց որոյ նմանը տարիներէ ի վեր չէր տեսնուած. Հասարակաց համոզումն աստ սա է թէ ողջմտութեան ցուցած ճամբան է՝ արդի ծանր պարագայից մէջ՝ անմիջական վերջնագիր մը ղրկել Ռուսիոյ, և եթէ անգոհացուցիչ պատասխան առնուի՝ գերման և աւստրո-մաճառ զօրքերն ամենայն արագութեամբ արձակել ռուսական հողին վրայ.

«Տարիներէ ի վեր Աւստրիա-Հունգարիա դրամ կը չռայլէր՝ Ռուսիոյ հետ պատերազմի մը ի նախատեսութիւն, զոր գրգռելու դիտում չէ ունեցած երբեք. Քալնոքի Կոմս ըրաւ ամեն ինչ որ կարելի էր՝ խաղաղութիւնը պահպանելու. Ո՛չ մէկ Նախարար այնչափ փափկութեամբ վարուած է Ռուսիոյ հետ, աչք գոցելով Ռուսիոյ այնպիսի արարքներուն զորս ուրիշ Նախարար մը պատերազմի հրաւէր կրնար նկատել. Աւստրիոյ և Հունգարիոյ Խորհրդարանք և Պատուիրակութիւնք աջակցեցան Քալնոքի Կոմսի խոհեմ քաղաքականութեան, և ամ ըստ ամէ նոր բեռներ դրին Տէրութեան վրայ, այնու համոզմամբ թէ ազգային պաշտպանութեան համար պէտք են. Երբեմն կը հարցուէր. «Պաշտպանութիւն որո՞ւ դէմ, և ի՞նչի դէմ».

«Այժմ խնդիր է թէ Աւստրիա-Հունգարիա պէ՞տք է զոհողութիւններ բարդէ զոհողութեանց վրայ՝ պարզապէս ինքզինք պաշտպանելու համար «Թշնամւոյ մը (Ռուսիոյ) դէմ, որ [illegible] է. Ամեն հաշտարար ճգունք ի դերեւ ելած լինելով, Աւստրիա-Հունգարիա, Գերմանիոյ հետ դաշնակցութեամբ, այժմ հարկ կը զգայ ըսել Ռուսիոյ թէ ռուսական սպառնալից սպառազինութեանց և լրագրական նախատանաց ո՛չ եւս կարելի է հանդուրժել. Եթէ Ռուսիա կ՚ուզէ խաղաղութեամբ ապրիլ իւր երկու դրացեաց հետ, հարկ է որ ըսէ բացորոշ. Բայց եթէ Բոլոնիոյ մէջ և այլուր իւր կատարած պատրաստութիւնք չարունակուին, թշնամութեան գործ պիտի համարուին.

«Եւ իրօք, Ռուսիա բան չի կրնար ընել իւր երկու դրացեաց դէմ, և եթէ պատերազմ բանայ, անշուշտ պիտի ջախջախուի. 1878ին միայնակ կռուելով Թուրքիոյ դէմ, բաւական յոգնեցաւ, և յայնժամ իւր յաղթութիւն ո՛չ միայն մարդկան այլ և դրամի խնդիր մ՚եղաւ.

«Իսկ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դէմ դրամի ոյժով ոչինչ կը գործէ Ռուսիա, և իւր այդ երկու հզօր դրացեաց դէմ կռուելով Ռուսիա ո՛չ միայն յանչափս գերազանց զինուորական ոյժերու պիտի բախի, այլ եւ պիտի բախի Գերմանիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ժողովրդոց զգացման, որք եռանդեամբ կը բաղձան միանգամ ընդ միշտ վերջ տալ ռուսական թշնամութեան. Ռուսիա ցարդ ուրիշ բան չըրաւ բայց եթէ երեւակայական բանակներ յարուցանել, որովք աչաբեկելով Եւրոպան, կ՚ուզէ ընդունել տալ քաղաքական գրութիւն մը, զոր ամեն ազատամիտ անձ պարտի նողկանօք մերժել. Պալքանեան Պետութեանց մէջ, Ռուսիա ազատագրութիւն քարոզեց, և ընդհակառակն ժողովուրդներն ստրկացնել ջանաց. Եթէ Սերպիա և Գերմանիա ազատ են այսօր, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ շնորհիւ է. Եթէ Պուլկարիա դողդոջելով կը նայի իւր ազգային կեղակարծ անկախութեան, այն ալ է ի հետեւս Ռուսիոյ, որ ամեն միջոց ի գործ դրաւ բեկնելու պուլկարական Սահմանադրութիւնն և աքսորելու Պուլկարիոյ ամենէն յարգի պետական մարդիկն. Իսկ Ռուսիոյ մէջ 100,000,000 ընկճեալ և ճնշեալ ժողովուրդք կը հեծեն յուռի վարչութեան ներքեւ.

«Ինչո՞ւ համար Գերմանիա և Աւստրիա-Հունգարիա աւելի եւս վախնան այդպիսի Տէրութենէ մը. Եւրոպական Տէրութիւնք երբեւ եւրոպական Տէրութիւն նկատեցին զՌուսիա և այնպէս վարուեցան անոր հետ. մինչ Ռուսիա ոչ-քաղաքակիրթ ազգի մը պէս վարուեցաւ Եւրոպիոյ հետ, դաշնագրերուն տալով իւր չահուց յարմար մեկնութիւն, և միշտ խոյս տալով իւր պարտաւորութեանց կատարումէն. Այս ամենայն զզուանք պատճառած է Տէրութեանց. Գերմանիա և Աւստրիա-Հունգարիա խաղաղութիւն կը խնդրեն, բայց խաղաղութիւն մը որ նշանակէ ապահովութիւն և ազատութիւն զինուորական բեռներէ. Այս արդիւնք ձեռք կը բերուի կա՛մ թշնամի դրացի մը ի հանդարտութիւն բերելով, և կա՛մ ի պատերազմ հարկադրելով զայն, որպէս զի ոյժերը չափուին. Ռուսիա պէտք է որոշէ թէ ասոնցմէ ո՛րը կ՚ընդունի. Բայց Վիեննայի և Բեռլինի մէջ հանրային կարծեաց այս ձայնը հոսանքէն դատելով, որոշում մ՚ընելու համար շատ կարճ պայմանաժամ մը պիտի տրուի Ռուսիոյ.

«Վիեննայի մամուլը միաձայնու կը նկատէ թէ կացութիւնն աւելի եւս ծանրացած է Ռուսքի Ինվալիտի յօդուածին հրատարակմամբ. Վիեննայի լրագիրք կը պահանջեն որ Աւստրիա-Հունգարիա ձեռք առնու ազդու միջոցներ. Ռուսքի Ինվալիտ, արդէն կատարուած պատրաստութեանց համար բնաւ բացատրութիւն մը չտալէ զատ, կը ծանուցանէ նորանոր յաւելումներ Կալիչիոյ սահմանները ղրկուած ռուս զօրաց վրայ. Դիտել կը տրուի նաև թէ ռուս պաշտօնական թերթը չարաչար չափազանցած է աւստրիական և գերմանական սպառազինութիւններն, և Բոլոնիոյ ռուսական քանի մը կարեւոր ամրութեանց յիշատակութիւնն անգամ չէ ըրած.

«Քալնոքի Կոմս, պատերազմական Նախարարն և Ելմտական Նախարար Պ. Ֆոն Բալլայ դադրեցուցին իրենց ընդունելութեան կանոնաւոր օրերը, պատերազմական խնդրոյն արտասովոր ու յարաճուն զբաղմանց պատճառաւ.»

Մոսկուայի և Օտեսայի Համալսարաններէն յետոյ, Քիեֆի և Քազանի Համալսարանք եւս փակեցան ուսանողական շփոթութեանց պատճառաւ.

—Վիեննա, 21 դեկտ. Փոփոխութիւն չկայ իրաց վիճակին մէջ. Հանրային կարծիքն աւելի հանդարտ է. Բայց ռուս զօրաց դոյզն շարժում մը նոր տագնապ մը կրնայ պատճառել. Վիեննայի ռուս դեսպանը կը պնդէ թէ Ցարը կը փափաքի խաղաղութեան պահպանման.

—Բեշդ, 21 դեկտ. Պ. Թիծա, Բեշդա վերադառնալով, յայտարարեց իւր քաղաքական բարեկամաց թէ իրաց վիճակը բարւոքած է, և հիմակ յոյս կայ թէ խաղաղութիւնը չպիտի վրդովի. Բայց, ըսաւ, պէտք չէ կարծել թէ Ռուսիա, զօրք համախմբելով աւստրիական սահմանաց վրայ, միայն Պուլկարիոյ դէմ ցոյց մը կ՚ուզէ ընել.

—Լէմպէրկ, 21 դեկտ. Գերմանք մեծաքանակ փայտ կը գնեն առժամանակեայ զօրանոցներ շինելու.

—Փարիզ, 21 դեկտ. [illegible] կ՚ըսէ թէ աւստրո-ռուս վէճին զոհը պիտի լինի Ֆերտինանտ Իշխան, եւ կը յարէ թէ մաճառ աւագանին որք պաշտպան կեցած են Քոպուրկեան Իշխանին ընտրութեան՝ ետ պէտք է կենան այս գործէ.

—Թայմզ հետեւեալ ուշագրաւ դիտողութիւնը կ՚ընէ իւր դեկտեմբ. 21ի խմբագրականաւ. «Հետաքրքրաշարժ է բաղդատել 1887 տարւոյ վերջի տագնապն այն տագնապին հետ որով փակեցաւ 1886 տարին. Ֆրանսա հիմա գրեթէ բոլորովին դադրած է մտահոգութեան պատճառ լինելէ. Բիզմարք Իշխան 1886ի վերջն իւր աչքերը դարձուցած էր Ֆրանսայի վրայ. Այժմ նոյն ուշադրութեամբ կը դիտէ զՌուսիա. Վտանգը միեւնոյն կրնայ լինել. զի ապագայ պատերազմի մը մէջ Ֆրանսա և Ռուսիա պիտի դաշնակցին Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ դէմ. 1886ի վերջը վտանգն Արեւմտից կողմն էր. Բայց առ այժմ վտանգն Արեւելից կողմն է. Ֆրանսա, միջազգային տեսակէտով, բոլորովին հանդարտ է հիմա.»

—Թայմզ կ՚ըսէ իւր դեկտ. 21ի քաղաքական տեսութեամբ. «Ռուսիոյ սպառազինութեանց վրայ Աւստրիոյ զգացած մտահոգութիւնք և ի Վիեննա արտայայտեալ պատերազմասէր տրամադրութիւնք հանդարտած կը թուին. Աւստրիոյ վերջին Նախարարական խորհրդոց մէջ տրուած որոշմունք անշուշտ պիտի գործադրուին. Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատերազմական Նախարարը նոր ջանքեր պիտի ընէ Տէրութեան զինուորական ոյժերն աւելցնելու. Այս մասին գերման լրագրաց յարուցած աղմուկն առաջարկեալ նպատակին պիտի հասնի Աւստրիոյ մէջ, և մինչեւ իսկ եթէ հարկ լինի դրամական մեծամեծ զոհողութիւններ ընել նոր պատրաստութեանց համար, Աւստրիա զոհողութիւններէ խոյս չպիտի տայ՝ իւր դաշնակցին (Գերմանիոյ) վստահութեան ու գոհունակութեան արժանանալու համար. Բայց Ռուսիոյ հետ անմիջական պատերազմի պատճառ միացած լինել չի թուիր առ այժմ. Պաշտօնական բացատրութիւն չպիտի խնդրուի Ռուսիայէն. սպառնալից յաւելումներ չպիտի լինին Կալիչիոյ զօրաց վրայ. Եւ Վիեննայի այս առաւօտեան լրագիրք խաղաղամիտ յօդուածներ կը հրատարակեն, որք կը ցուցնեն աւստրո-մաճառ Տէրութեան հաշտարար տրամադրութիւններն, և մինչեւ իսկ Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւն մը կը ջատագովեն.

«Ռուսիոյ հետ այս անակնկալ մերձեցման պայմանները գտնել օրուան խնդիրն եղած է. Բնականաբար Պուլկարիա պիտի տուժէ. Վիեննայէ եկած հեռագրոյ մը նայելով, Քալնոքի Կոմս տրամադիր է եղեր հաւանիլ որ Պուլկարիոյ կառավարութիւնը ռուսասէր կուսակցութեան յանձնուի, և Ֆերտինանտ Իշխան գահէն վար առնուի, բաւ է որ ռուս զօրքեր դեր չխաղան այս յեղափոխութեան մէջ. Կարծողներ կան թէ Գերմանիոյ դեսպան Պ. Ֆոն Շվայնից որ այս օրերս Բեդերսպուրկ գնաց, այս մտօք առաջարկներ կը տանի ռուս դահլիճին.»

—Պուլկարիոյ պատերազմական Նախարարը տեղեկագիր մը պատրաստել կուտայ Վառնայի պաշտպանութեան վիճակին վրայ. Ազգային Ժողովէն ալ վարկ մը կը խնդրէ 100,000 հրացաններու, 40,000 կօշիկներու և 35,000 վերարկուներու գնման համար, որք մօտ ատենէն մէջ պէտք է յանձնուին Պուլկարիոյ պատերազմական Նախարարութեան.

—Պուլկարիոյ պատերազմական Նախարար Մուդքուրով դնդապետ դեկտ. 18ին ամուսնացաւ Նախարարապետ Պ. Ստամպուլովի քրոջ հետ. Ֆերտինանտ Իշխան, իւր մայր՝ Քլեմանդին Իշխանուհին և խուռն բազմութիւն ներկայ էին հանդիսին.

—Հանրածանօթ Սուտանցի ապստամբապետ Օսման Տիկմա, զոր Անգլիացիք չկրցան ընկճել, վերստին կենդանութեան նշան կուտայ. Վերջին լրոց նայելով, Քասալայի վրայ կը քալէ մեծ զօրութեամբ.

—Քազանի Համալսարանին ուսանող Ալէքսիէֆ, նոյն Համալսարանին Տնօրէնը դանակոծած լինելուն համար, դատապարտեցաւ երեք տարի ծառայելու բարեկարգական վաշտի մը մէջ.

—Վերջին լրոց նայելով, Խարքովի Համալսարանն եւս փակուած է մի և նոյն պատճառաւ. Ռուսիոյ համալսարանական ուսանողաց մէջ տիրող այս ընդհանուր գրգռութիւն շատ ուշադրութիւն կը գրաւէ թէ՛ Ռուսիոյ մէջ և թէ Ռուսիայէն դուրս. Անհերքելի է թէ բովանդակ ռուսաց երիտասարդութիւնը միասիրտ և միախորհուրդ կ՚ուզէ բան մ՚ընել, կամ բան մը հասկընել.

—Դեկտ. 19ին Վիեննայի մէջ լուր տարածեցաւ թէ Ցարին կենաց դէմ փորձ մ՚եղեր է և Ն. Կ. Վեհափառութիւն վիրաւորուեր է նաև ապստամբական շարժում մը ծագեր է Բեդերսպուրկի մէջ. Աւելորդ է ըսել թէ անհիմն էր այս զրոյց. Բայց Ռուսիոյ այժմեան ներքին վիճակին մէջ, (զոր յատուկ յօդուածի մը նիւթ ըրեր էինք երէկ,) այս տեսակ անհիմն զրոյցներու հրատարակումն և պահ մը հաւատացողներ գտնելն իսկ տեսակ մը նշանակութենէ զուրկ չէ.

—Հապէշաց Յովհան Թագաւորն Աշանկիի բանակետեղւոյն մէջ ընդունեց անգլիական դեսպանութիւնն, որ պաշտօն ունի իրաւախոհութիւն յառաջ բերել Իտալիոյ և Հապէշստանի միջեւ, և այսու պատերազմի առաջքն առնուլ. Իսկ Իտալացիք կը գործեն այնպէս իբր թէ այս դեսպանութիւն գոյութիւն չունենար բնաւ, յառաջ տանելով իրենց պատերազմական շարժումներ, որոց Ռաս-Ալուլա կը պատասխանէ հակառակ շարժումներով, մինչեւ որ Հապէշական զօրքերը վերստին առիթ ունենան բախելու իտալացի զօրաց.

—Անգլ. ոստիկանութիւնք ձեռք անցուց Բալլան և Բարքինս անուն երկու Ֆէնիաններ, կամ «Ուժանակաւորներ», որք ուժանակի միջոցաւ Անգլիոյ կարեւոր հաստատութիւններն օդն հանել մտադիր էին.

—Բիզմարք Իշխան ունի երեց եղբայր մը, որ դեր կառավարիչ է ի Նաւկարտ. Այս եղբայր հանգստեան թոշակի իրաւունք ստանալով գործէ պիտի քաշուի յունուար 1ին, և նմա պիտի յաջորդէ Երկաթեայ Նախարարապետին մէկ ուրիշ ազգականն, Պ. Երնէստ Բիզմարք, որ պաշտօնեայ է այժմ ի Շդէգդին.

—Սուաքէնի ապստամբք դեկտ. 14ին յարձակեցան Սուաքէնի վրայ, բայց ետ մղուեցան. Անգլիացիք երկար ժամանակ պահպանելէ յետոյ Կարմիր Ծովու այս կարեւոր նաւահանգիստ, չկրցան վերջ մը տալ Սուտանցւոց պարբերական յարձակումներուն, և Սուաքէնի պաշտպանութիւնն Եգիպտացւոց յանձնելով իրենք ետ քաշուեցան անտի. Խտիվին կառավարութիւնը, Սուտանցւոց նոր շարժման վրայ, որոշեց վաշտ մը օգնութիւն ղրկել ի Սուաքէն.

—Կարեւոր լուր . . . եթէ իրաւ է. Լոնտոնէ կը գրեն առ Թայմզ թէ ռուս կառավարութիւնն իմացուցեր է Տէրութեանց ոմանց թէ Բոլոնիոյ մէջ իւր զօրաց տեղափոխութիւնք վերջ գտած են.

Եթէ ռուս Կառավարութիւնն այս օրինակին խաղաղամիտ ղեկուցում մ՚ունեցեր ընելու, հա՞րկ էր միթէ որ Լոնտոնի Փարիզեան թերթի մը ուղղեալ մասնաւոր ղեկոյցէ մը իմանայինք զայն. Պէտք չէ՞ր միթէ որ Ռուսիոյ կառավարական լրագիրք նոյնժամայն յայտարարութիւն մ՚ընէին, գերման և աւստրո-մաճառ լրագրաց բերանը գոցելու համար. Բայց Ռուսքի Ինվալիտի [illegible] յայտարարութենէն ի վեր, թէ Ռուսիոյ զինուորական շարժմունք չարունակելի են տակաւին, Թայմզի ղեկուցածին նման հաշտարար լուր մը չառինք Ռուսիայէն.

—Պ. Ճօզէֆ Քօրս, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյ Պառնէլեան անդամ, որ, ձերբակալման հրամանագրոյ մը հակառակ, վեց շաբաթէ ի վեր ի դերեւ կը հանէ ոստիկանութեան ամեն հետապնդումները, դեկտ. 18ին յանկարծ երեւցաւ ի Լիմէրիք (Իռլանտա) Պառնէլեանց ակումբի մը մէջ, և մեծ ճառ մը արտասանեց, յորդորելով ունկնդիրներն որ հաւատարիմ մնան Իռլանտական Ազգային Դաշնակցութեան սկզբունքներուն, և ամեն ժամանակէ աւելի ազդուապէս գործադրեն հողատիրաց եւ պահպանողական կառավարութեան դէմ Պառնէլեան պարագլխաց յանձնարարած քաղաքականութիւնը. Խուռն բազմութեան մը առջեւ այս կարեւոր ճառն արտասանելէ յետոյ, Պ. Ճօզէֆ Քօրս նորէն աներեւոյթ եղաւ, և ոստիկանութիւնն, որ նորա ի Լիմէրիք գտնուիլն իմանալով կը պատրաստուէր ձերբակալել, վերստին կորոյս նորա հետքը.

—Չեռնակորայի, կամ Սեւ Լերան և կամ Քարատաղի նորագոյն անունն է «Սլաւական Զուիցերիա».

Դէմ այս անուամբ կը մկրտէ Թայմզ Նիքիթա Իշխանին կառավարած երկիրը.

Փարիզեան թերթը կը վերահաստատէ ժամանակէ մ՚ի վեր լսուած զրոյցը թէ «Նաւահանգիստ մը հազիւ թէ ստացած, Չեռնակորա [illegible] առեւտրական կանոնաւոր յարաբերութիւններ հաստատել Ադրիական ծովուն մէջ, մինչեւ Դրիէստ և Վենետիկ, և առ այս Նիքիթա Իշխան կազմել տուած է առանձնաշնորհեալ ընկերութիւն մը, բաժնի վրայ հաստատուած, որ շոգենաւեր պիտի բանեցնէ Չեռնակորայի և մերձակայ նաւահանգստաց միջեւ».

—Ափրիկեան Տրիպոլսոյ սահմանաց խնդրոյն վրայ Թայմզին Փարիզի Թղթակիցը կը հեռագրէ. «Ֆրանսացւոց Ափրիկեան Տրիպոլսոյ սահմանագլխոց վրայ ոտնձգութիւն ընելուն նկատմամբ Իտալիոյ յարուցած աղմուկը ծագում էր Փարիզի Աշխարհագրական Ընկերութեան տարեկան տեղեկագրէն, որ կը ծանուցանէր թէ Թունուզի և Տրիպոլսոյ սահմանագլխոց մասին համաձայնութիւն գոյացած է, և զայս քար-

---

—)(24)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՌՆԷՍԴ ՖԷՏՕ

ՇԱԼԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Այլ իմ քաջասրտութիւնս սպառած էր. Նախ սոսկացի այն գաղափարէն թէ ամեն բան գիտէր. բայց ի վերջոյ համակերպեցայ ճակատագրին, նախամեծար համարելով այս նոր կացութիւն քան այն կենցաղը զոր կը վարէի քանի մը օրէ հետէ. Այնքան չարաբաղդիկ կ՚զգայի զանձնս որ մահը քա՜ղցր պիտի թուէր ինձ եթէ միայն սիրոյս կապն յօդած չլինէր զիս կենաց. Աստի մինչ կոմսուհին կը խօսէր, նախ գլուխս անդին դարձուցած էի, այլ ըստ որում իւր [illegible] սիրտս կը ձմլէին, արցունքներն աչերուս ծայրն հասած էին. Յանկարծ նշմարեց զայս, և յայնժամ, լեզուն փոխելով.

—Ինչ, իրա՞ւ է այս, գոչեց.

—Այո՛.

—Բայց ի՞նչպէս կ՚ըլլայ . . .

—Չեմ գիտեր. Ա՛լ բան մը չունիմ. Ա՛լ գործ մը չունիմ.

Մարմրուք կ՚ուգար վրաս. Ձեռքս բռնեց.

—Ի՞նչ կը նշանակէ այս, ըսաւ.

—Այս կը նշանակէ թէ տպարանը գոցուած է ամիսէ մը ի վեր, եւ. . . .

—Շուտո՛վ ըսէք.

—Երկու օրէ ի վեր բան մը դրած չեմ բերանս.

ԺԹ

Մեր երկուքին ալ այլայլութիւնը խօսքերնիս կտրեց. Բայց նա՜ . . . Ո՛հ, այդ տեսակ կանա՜յք . . . Թագաւորաց նման, հեռուէն կը շողշողան, կը հմայեն զքեզ, այլ շատ մօտէն պէտք չէ տեսնել զիրենք. Նոյնհետայն տէր եղաւ իւր անձին.

—Ճշմարիտ չէ այս, գոչեց. Անհնա՛ր բան է. Սո՛ւտ կը խօսիք . . . չեմ գիտեր ինչո՛ւ համար. Այս կարասիներն երկու հազար ֆրանք կ՚արժեն. Եթէ, ինչպէս կ՚ըսէք, չքաւորութեան ծայրն հասած լինէիք, շատո՛նց ի վեր կը ծախէիք զայնս.

—Կրնայի՞, պատասխանեցի. Արդէն չկամութեամբ կուգայիք աստ. Անշուք ու աղտեղի սենեկի մը մէջ կուգայի՞ք. Որպէս զի ծաղիկ, կրակ, եւ քիչ շատ հանգստութիւն ունենաք, ամեն բանէ կը զրկուէի. Տեսէք, քանի մը նկարներ ունէի, ծախեցի զայնս. քանի մը գոհարեղէններ ունէի մօրմէս ժառանգած, անոնք ալ ծախեցի. գրքեր ունէի . . . իմ գրքերս, իմ գործիքներս . . . անոնք ալ ծախեցի.

Կոմսուհին այլայլած մնացած էր. Ալ չէր կրնար տարակուսիլ խօսքերուս վրայ. Դէմքս եւ ձայնս կ՚աւելցնէին խօսքերուս ծանրութիւնն. Ես որ մեծցած էի այն գաղափարով թէ կանայք այրերէն գերազանց են սրտով, զգացմանց ազնուութեամբ, կ՚սպասէի որ արտասուէր. Այնքա՛ն կ՚ըլլար այլ յայտնի պիտի լինէին այսպիսի տոփի մը ներշնչած լինելնուն համար. Այլ դեռ չէր ճանչեր զինքը. Նախ սրտմտանքը խառնած էր արհինելու աստիճան.

—Կ՚ուզեմ որ ա՛լ հիմակ ամեն բան ըսէք ինձ, գոչեց.

Ըսի իրեն ինչ որ աստ գրած եմ, առանց բան մը ծածկելու, առանց բան մը մեղմացնելու. Անխօս ու գլխիկոր մտիկ կ՚ընէր ինձ. Երբ աւարտեցի, վեր առաւ գլուխը. Կատղած էր.

—Ինչո՞ւ համար այսպէս ըրիք, ըսաւ.

—Որովհետեւ կը սիրէի՛ զքեզ.

—Ինչո՞ւ համար խորհուրդ չհարցուցիք. բան մը չըսիք, բան մը չյայտնեցիք ինձ.

—Որովհետեւ կը սիրէի՛ զքեզ.

—Է՜հ, պէտք չէ՛ր այսպէս սիրել զիս.

Չէի հասկնար. Իրեն նայեցայ. Յայնժամ, այն խոժոռ դէմքով որ շատ ծանօթ էր ինձ եւ որ գոգցես իւր հոգւոյն ստոյգ արտայայտութիւնն էր, սա խօսքերն ըսաւ ինձ.

—Ի՞նչ իրաւունքով ձեր կեանքը քայքայեցիք ինձ համար. Միթէ ես այս տեսակ բան մը խնդրա՞ծ էի ձեզմէ. Միթէ կրնայի՞ ընդունիլ զայս. Երբ ձեր տխրին վրայ կը խօսէիք ինձ, կը զարմանայիք որ միշտ կը ժպտէի. Ո՛չ թէ տարակոյս ունէի ձեր սիրոյն վրայ, այլ կը յուսայի վհատեցնել զայն. Ի՞նչ կ՚ուզէք որ ըլլամ լուրջ և մշտատեւ կապակցութեամբ մը. Միթէ ես անձիս տէ՞րն եմ. Միթէ ընկերութեան չեմ վերաբերիր. Տխրիլ կը խօսիլ, կը յեղյեղջէ կեանքը. Վտանգի կ՚ենթարկէ ընտանեաց անդորրը, կնոջ համբաւը, ամուսնոյն հանգիստը, զաւակաց ապագայն. Կը կարծէք թէ գո՞հ եմ ձեր զոհողութիւններէն. Երբեք ձեզ չպիտի ներեմ այս բանին համար. Պէտք էր որ ամուսնանայիք, ինչպէս կը փափաքէր ձեր հայրն. Ամեն մարդ կ՚ամուսնանայ. Իսկ ձեր ամուսնութիւնը ցաւ պիտի պատճառէր ինձ, այլ, որովհետեւ երբեք ենթադրած չեմ թէ մեր կեանքը միատեղ պիտի անցունենք, կը համակերպէի. Երկրորդ, որովհետեւ մեծ հարստութիւն մը չունէիք, պէտք չէր թողուլ ձեր պաշտօնն, և մանաւանդ, թողլէ յետոյ, պէտք չէր մոխել ձեր մօր ժառանգութիւնն եւ պարտքի տակ մտնել. Ինչ կացութեան մէջ դրիք զիս. Դուք ինձ սիրահարած էիք, ես սխորժ զգայի ձեզ համար, սէր ապացոյցը տուի, եւ ի վարձատրութիւն տկարութեանս, ձեր կործանման խղճի խայթին կը դատապարտէք զիս. Ըստ որում ուղղամիտ կին մ՚եմ, աւասիկ հարկադրուած եմ ձեզ պատճառած վնասուցս փոխարէնն հատուցանել. Չեմ կրնար թոյլ տալ որ ձեր կործանման պատճառն համարիք զիս. Բայց ի՞նչ կրնամ ընել. Ի՞նչ անել ճամբու մը մէջ կը դնէք զիս. Չեմ կրնար ձեր նախկին պաշտօնին մէջ վերահաստատել զձեզ. Գալով ձեր հարստութեան, թէեւ հարուստ եմ . . . ո՛հ, մի՛ աճապարէք բողոքելու . . . գիտեմ որ բարձրագոյնս պիտի մերժէք փոխարինութիւն մը. Դրամի վերաբերեալ գործոց մէջ ա՜յնքան խղճամիտ էք, եւ ուրիշ բաներու մէջ ա՜յնքան անխոհեմ.

Պատասխան չտուի. Դա՛րձեալ իրաւունք ունէր. Այլ ամեն անգամ այնպէս կ՚ընէր որ ջախջախիչ կերպով իրաւունք ունենայ. Մեր կապակցութեան մէջ զգացանք մը, զբօսանք մը կը գտնէր միայն, թերեւս իսկ աւելի ջերմ, աւելի սուր բան մը, արգիլեալ հաճոյք մը, որ ներելի բաներուն չունեցած հրապոյրն, համեմանքն ունէր. Ես, այդ կապակցութեան մէջ, կեա՛նքս դրած էի. Ամեն բան հոս կը կայանար. Մեր տարօրինակ կացութեան մէջ սէ՛րը միայն աւելորդ էր մեր միջեւ.

Սակայն հարկ էր խօսիլ.

—Ո՜հ, ըսէք, փնտռեցէք, շարունակեց իւր խիստ ձայնով. Ի՞նչ կրնամ ընել ձեզ համար. Ի՞նչ կ՚ընդունիք.

—Չեմ կրնար բաժնուիլ ձեզմէ, պատասխանեցի. Ինչ որ ալ ըլլայ ձեր աղապատանքին բնութիւնը, կ՚ընդունիմ զայն. այլ ձեզմէ բաժնուիլ . . . անկարելի՛ է.

Ոտն յուզուեցաւ. Արգահատանքն, արհամարհանքն եւ տառապանաց նմանող բան մը նկարուեցաւ իւր գծագծերուն վրայ.

—Բայց վերջապէս ի՞նչ կրնամ ընել ձեզ համար, շարունակեց.

—Է՜հ լա՜ւ, ըսի ամօթով, ձեր զաւակներուն . . . այնպէս կը սիրեմ զանոնք իբր թէ իմս լինէին. Ա՛լ դաստիարակ մ՚ունենալու տարիքին հասած են. Այս կերպով, ա՛լ չպիտի բաժնուինք իրարմէ.

Տեղէն վեր ցատքեց.

—Դո՞ւք, դաստիարա՛կ.

—Իմ արժէքս չէ՞ այդ.

—Անշուշտ, բայց . . . իմ տանս մէջ . . . ապագայ մը չէ.

—Հաց է.

Այս «հաց» բառն անհնարին չափազանց թուեցաւ նմա, իրեն, որ թերեւս իսկ չէր ուտեր զայն.

—Ապագայիս վրայ կը խօսէիք, յարեցի. Կեանքս ձեր քով անցունելէ աւելի գեղեցիկ ապագայ կրնա՞մ բաղձալ.

Վարանեցաւ, խորհրդածեց, յօնքերը պռստեց. Յետոյ, ոտք ելնելով, եւ վերջապէս հաճելով ժպտիլ ինձ.

—Է՜հ, եղաւ գնա՛ց, ըսաւ. Շուտով եկէք տեղաւորուեցէք. Միատեղ ընթրենք.

Մինչեւ դուռն ընկերակցեցայ նմա. Յանկարծ սիրտս խնդաց.

—Երբ կը խորհիմ թէ ամեն բանէ կը զրկուէ՛ր, գոչեց ձեռներն իրար զարնելով. Աստուա՛ծ իմ, այս այրերն ալ ո՛րչափ ապուշ են.

Ի

Առաջարկութիւնս ընդունելով, անշուշտ կարծած էր թէ ամեն բան հեշտաւ պիտի ընթանար, եւ ես ալ խնդութենէս ինչ ընելս չէի գիտեր. Մեր պայմանը փարատեցաւ իւր տան մէջ հաստատուելուս երկրորդ օրը. Նոյնհետայն լրջութեամբ ձեռք զարկի պաշտօնիս. Իմ գրաւած երկու սենեակներս տղայոց սենեակներուն քով կը գտնուէին, այնպէս որ վայրկեան մը աչքէս չէին կորսնցներ զիրենք. Առաջին օրէն իսկ [illegible] զգացինք իրարմէ, եւ անմիջապէս սկսայ ի կիր առնուլ այն կրթական գրութիւնն որ յարմարագոյն կը թուէր իրենց տարիքին եւ ապագայ կացութեան.

(Շարունակելի)

տէսով մ'ալ կը ցուցնէր։ Կ. Պոլսոյ իտալեան դեսպանը զայս տեղեկագիր ցոյց տուաւ Բ. Դրան։ Ֆրանսայի կառավարութիւնը պաշտօնական հերքում մը տուաւ, յորմէ գոհ եղաւ Օսմ. կառավարութիւնն, և Փարիզեան Ընկերութիւնն ետ առաւ իւր հրատարակութիւն։ Աշխարհագրական ընկերութիւնք պէտք է զգուշանան անհիմն լուրեր տարածելէ։»

—Թայմզին Սոֆիայի Թղթակցէն, 21 դեկտ.—«Պուլկարիոյ Ներքին վիճակը բարւոքելու վրայ է։ Նախարարութեան անդամոց ոմանց և Երեսփոխանաց քանի մը խմբակներու միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնք հարթուեցան։ Սօպրանիէն այժմ կը զբաղի ելմտացոյցի քննութեամբ։ Ինչ ինչ խնայութիւնք որոշուեցան։ Բայց կառավարութեան հասոյթք չեն բաւեր Օսմ. արժեթղթոց հետ կնքեալ կարգադրութեան համեմատ Պուլկարիոյ պարտքը վճարելու, եթէ պուլկարական փոխառութիւն մը չյաջողի։»

—Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ և իւր ամերիկացի կին դեկտ. 21ին ճաշեցին Պերլինի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ, և ապա շարունակեցին իրենց ուղեւորութիւն ի Բեդերսպուրկ, ուր պիտի մնան մինչեւ փետր. ի սկիզբն, երբ կը վերաբացուի Բառլամէնդը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօնական Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ատենապետութեամբ Դիմաքսեան Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոսի և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։ Ժողովը նկատողութեան առաւ Տիգրանակերտի կրօն. ժողովէն, քահանաներէն և այլոց կողմէ եկած գրութիւնները ի մասին առաջնորդական ընտրութեան և նկատելով որ այս պարագայիս մէջ ընտրեալ առաջնորդը, Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան, իրաւամբ չէր կրնար յանձն առնուլ առաջնորդական պաշտօնը, չեղեալ նկատեց զայդ ընտրութիւն և որոշեց առանց Ն. Գերապատուութեան անունը դնելու ընտրելեաց ցանկին մէջ առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ տալ Խարախանեան Արժ. Ներսէս վարդապետին որ իբր այցելու հովիւ կը գտնուի ի Տիգրանակերտ։

Ժողովը նկատողութեան առնլով Բերիայէ եկած հեռագրեր որոց մէկ մասը Կիլիկիոյ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսի դէմ կը բողոքէին և մէկ մասն ալ Ն. Ամենապատուութիւնը կը ջատագովէին, որոշեց գրել Ամեն. Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսին որպէս զի փութացնէ Բերիոյ առաջնորդական ընտրութիւնը։

Երաժշտապետաց յանձնաժողովոյ ատենապետը ժողովոյ ներկայանալով, ցարդ վկայական չստացող երաժիշտ դասատուաց անուանց ցանկն յանձնեց։ Ժողովն յանձնարարեց նմա որ վերջնական ազդարարութիւն մ'ընէ այն երաժիշտ ուսուցչաց որք ցարդ վկայական ստացած չեն։

Ժողովն զբաղեցաւ նաեւ մասնաւոր խնդիրներով և որոշեց իւր յառաջիկայ նստին, որ տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի, հրաւիրել նաեւ Ազգ. Ժողովոյ Մայր Դիւանը։

Ամեն. Խրիմեան Հայրիկի առողջական վիճակը բարւոքած է, Հայր մեղմացած է, և Ն. Սրբազնութիւն այժմ կրնայ պտըտիլ սենեկին մէջ։ Հիւանդութեան միջոցին զինքը դարմանած են Տրք. Սիդրոսեան, Թորգոմեան, եւ մանաւանդ Տր. Վաղան պէյ որ ամեն օր այցելած է Սրբազան հիւանդին եւ կարելի եղած ջանքն ըրած է՝ հանգըստաւէտ վիճակի մէջ պահելու համար զՆ. Սրբազնութիւն։

Ազգային բազմաշխատ ուսուցիչ Մուրատեան Եղիազար էֆէնտիի դուստրն՝ Օր. Աստղինէ՝ ձայնական և գործիական նուագահանդէս մը կազմակերպած է որ պիտի տրուի ամսոյս 27, կիրակի, միջօրէին, Թէօթոնիայի սրահին մէջ։

Չորս Ազնուաշուք հայ Տիկնայք իրենց հովանաւորութեան ներքեւ առած են սոյն նուագահանդէսն, զոր Օր. Աստղինէ Մուրատեան պիտի տայ գործակցութեամբ Պարոնայց՝ Ա. Տէլլա Թօլլաի, Պօրաճինէի, Պ. Զիգօթիի, և Է. Լանձօնիի։ Նուագահանդէսի ծրագիրը կը պարունակէ երաժշտական ընտիր կտորներ։ Մուտից տոմսի գինն է կէս օսմ. ոսկի։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ԼՈՅՍ ԵՒ ՍՏՈՒԵՐՔ

Քերթուածք

Ժպիտ և Արտասուք քերթուածոց հեղինակն, Վանեցի երգիչը, Մկրտիչ էֆ. Աճէմեան, յօրինած է այլ և այլ բանաստեղծութիւններ աշխարհիկ լեզուաւ և գողտրիկ ոճով որ կազմեն փոքր հատոր մը Լոյս և Ստուեր վերնագրով։

Սոյն գրքոյկն որ ի լոյս տրուած է Պաղտատլեան տպարանէ գեղեցիկ տպագրութեամբ և ազնիւ թղթի վրայ, կը ծախուի ի գին 5 ղրուշ։

1336 3—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Ելմտական Նախարար անուանեցաւ Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղի Նախագահ Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա։

Սանիյէ Միւթէմայիզ աստիճան տրըւեցաւ Գարասիի Նահանգին Իտարէի Ժողովոյ անդամ Պասրի պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ նոյն ժողովոյ անդամ և ընդհանուր գանձապետի օգնական Հայտար պէյի և Պանտրմայի մաքսային պաշտօնեայ Հաճի Հագգը պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ Էսքիշէհիրի երկրաչափ Սալիմ էֆէնտիի։

Օսմանիյէի ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ Պէրութի նորընտիր կուսակալ Ալի փաշայի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Գալըբօլիի էվգաֆի հաշուակալ Խալիտ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ տեղւոյն Թղթատարութեան նախագահ Նէճիպ պէյի, Էսքիշէհրի գայմագամ Րիֆադ պէյի և Բէյկոզի գայմագամ Նուրի պէյի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Ինչպէս կ'երեւի այս աւուր պաշտօնաբաշխութեանց ցուցակէն, Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղին և Ելմտական Յանձնաժողովոյ Նախագահ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա յաջորդած է Զիւհտի փաշայի՝ իբր Ելմտական Նախարար։

Թարիք գոհութեամբ ծանուցանելով Մահմուտ փաշայի Ելմտական Նախարար անուանումն և թուելով Ն. Վսեմութեան կարողութիւնները զորս ցոյց տուած էր Կրետէի, Սամոսի խնդրոց և ելմտացոյցի յանձնաժողովոյ աշխատութեանց մէջ, յոյս կը յայտնէ թէ նոյնն ի գործ պիտի դնէ նաեւ ելմտական գործոց մէջ, համակերպելով ըստ ամենայնի Վեհ. Սուլթանի երկրաշէն խորհրդոց։

Մահմուտ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ և իւր երախտագիտութիւնն ու շնորհակալութիւն յայտնելով արժանացաւ Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։

Ելմտական նորընտիր նախարարն յետոյ իւր պաշտօնատեղին երթալով գործի ձեռնարկեց։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ՌՈՒՍԻՈՅ

Թարիք այսօր Բիւքրէշեան մամուլի հեռագիր մը կը հրատարակէ Պուքրէշէ, ծանուցանող թէ Պեսարապիայէն առնուած լրոց նայելով, Պէնտէրի մօտերը 40 50,000 զօրք համախմբուած է, Բրուդ գետի երկայնութեան վրայ բազմաթիւ Խազախ զօրքեր հաւաքուած կան։ Այս օրերս շատ մը ռազմամթերք պիտի ղրկուին ի Պէնտէր ուր և ի Ռէնի զօրաց կարեւոր շարժումներ տեղի կունենան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական Լրագրէն քաղուած)

Արտածելի նիւթոց մէջէն միմիայն ափիոնի վրայ քանի մը կարեւոր գործեր եղան, և այս՝ Լոնտոնի մէջ մեծ գործարանատերց կողմէ եղած գնումներուն պատճառաւ։ Հակառակ նախորդ շաբթուան ոգեւորութեան, կատարեալ անշարժութիւն կը տիրէ Արեւ. Բումէլիէն բերուած ցորենի մասին՝ վաճառականք՝ յոյժ զարմացած այն մաքսային նոր տնօրինութիւններէն զորս կայս. կառավարութիւնն որոշած է այդ գաւառաց համար, մայրաքաղաքս ղրկած են 20,000 քիլէ ցորեն որք տակաւին կրնան Պոլիս մտնել առանց տուրք վճարելու և այս՝ մինչեւ ցգործադրութիւն մաքսային նոր դրութեան որ ընդունուած է սկզբամբ։ Այսպէս, հետզհետէ հասած մեծաքանակ ցորենը բարդուելով 60,000 քիլէին վրայ, որ կը գտնուի արդէն հրապարակի վրայ, օխա գլուխ 20 փարայի անկում մը առաջ եկած է։

Օսմ. ոսկւոյն և մէճիտիյէի տարբերութիւնն հետզհետէ կ'աւելնայ։ Այս բան կը վերագրուի շատ մը պատճառներու, որոնց գլխաւորն է հետզհետէ շրջաբերութեան հանուած մեծագումար մէճիտիյէն, առանց նկատողութեան առնլու տնտեսագիտական կանոնները։ Բաց յաստի, այնպիսի եղանակի մը մէջ կը գտնուինք յորում երկրագործութիւնն անկեալ վիճակի մէջ է և դրամը սովորաբար գաւառներէն քաշուելով մայրաքաղաքս կը հաւաքուի։ Նմանապէս կ'ըսուի թէ Օսմ. կայս. Պանքան Լոնտոնէն հրաման ըստացեր է շատ մէճիտիյէ չպահել գանձուն մէջ։ Միւս կողմէ, մէճիտիյէին ի Պուլկարիա մուտքն արգիլուած է իշխանապետութեան հրամանով։

—Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Առեւտրական Սենեկին կողմէ կարգեալ յանձնաժողովը զոր կը կազմեն Արիստակէս էֆ. Ազարեան, Սիւլէյման Սիւպայի էֆ., Մանուկեան Սենեքերիմ էֆ. Պ. Պ. Քազանովա, Սիլվան Միլ և Նըր-Ալի-Զատէ Ահմէտ էֆ., արդէն սկսած է ի գործ դնել իւր պաշտօնը։ Առաջին գումարումն՝ որուն ներկայ գտնուեցաւ Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Էմիլ Տըվօ, անցեալ երկուշաբթի օր տեղի ունեցաւ Պանքային մէջ. երկրորդ գումարումը մ'ալ տեղի ունեցաւ Առեւտրական Սենեկի պաշտօնատան մէջ, ամսոյս 10/22ի հինգշաբթին։ Խորհրդակցութիւնք տեղի ունեցան ինչ ինչ նախապատրաստական կէտերու վրայ, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք օսմանեան արտադրութիւններ պիտի ղրկեն Բարիզի Տիեզերական Արուեստահանդէսին։

—Պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ Օտեսայէն, Թականրօկէն, Սիլիստրէէն և Ռուսճուքէն բերուած կարագներն յատկապէս կարգեալ քննչաց ձեռամբ քիմիական տարրալուծման մը պիտի ենթարկուին մաքսատան մէջ։ Այդ քննչաց կողմէ արտօնագիր յանձնուելէն յետոյ միայն մաքսային իշխանութիւնք թոյլ պիտի տան որ կարագն իւր տիրոջն յանձնուի։ Օրինաց տրամադրութիւնը խստիւ ի գործ պիտի դրուի ամեն այն վաճառականաց նկատմամբ որոց կարագները խարդախեալ լինին։ Խարդախեալ կարագն ալ պիտի գրաւուի։ Նմանապէս պաշտօն պիտի յանձնուի մասնաւոր քննչաց որ պէս զի պարբերաբար երթան քննեն տեղական կարագները։ Եթէ տեղացի գործարանատէրք զեղծում գործած լինին, պիտի պատժուին ըստ օրինի։

Ըստ որոշման բժշկական խորհրդոյ և քաղաքապետական ժողովոյ, կարագը՝ թէ՛ օտար երկրէ գայ և թէ՛ Թուրքիոյ մէջ պատրաստուի, պէտք է պարունակէ 100ին 80 անարատ կաթ եւ 100ին 20 [illegible] իւղ։ Ո՛ր և է կարագ որ տարրալուծուելով այս բաղադրութիւնը ցոյց չտայ, խարդախեալ պիտի նկատուի։ Այս տնօրինութիւնք արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ պիտի հաղորդուին Կ. Պոլսոյ օտար դեսպանատանց։

—Առեւտր. նախարարութեան ուղղեալ տեղեկագրով մը, որ յանձնուած է Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկին, Դամասկոսի Առեւտր. Սենեակն արտօնութիւն կը խնդրէ կայս. կառավարութենէն՝ պարտաւորել Սուրիոյ օճառի գործարաններն որ նախկին եղանակաւ պատրաստեն իրենց օճառը, [illegible] ձէթի միջոցաւ։ Դամասկոսի Սենեակն իւր առաջարկութիւնը կը հիմնէ սա պարագային վրայ, թէ ժամանակէ մ'ի վեր յիշեալ գործարանաց կողմէ ընդունուած դրութեան պատճառաւ՝ որուն համեմատ օճառն ամենայոռի տեսակէ ձէթով կը պատրաստուի՝ Դամասկոսի օճառք որք երբեմն այնքան լաւ համբաւ ունէին, բոլորովին երեսէ ինկած են այժմ։

—Դեկտ. 10/22 հինգշաբթի օրը առեւտրական Նախարար Զիհնի փաշայի նախագահութեամբ երկրորդ նիստ մ'ըրաւ այն յանձնաժողովն զոր կը կազմեն Ա. Ազարեան էֆ. Սիւլէյման Սիւպայի էֆ. և Պ. Բ. Բուրճի, անդամք Առեւտր. Սենեկին։ Այս յանձնաժողով պաշտօն ունի միջոցներ խորհիլ օսմանեան նաւային վաճառականութեան զարգացման համար և քննել այն զանազան տեղեկագրերը զորս գաւառաց Առեւտր. Սենեակք ուղղած են Բ. Դրան։

—Կայսերական Ֆէրմանի մը համաձայն՝ արծաթախառն կապարի հանքի մը շահագործումն 99 տարւոյ համար յանձնուած է Կէլիպօլուի երեսփոխան Իպրահիմ պէյի։ Այդ հանք կը գտնուի Քիլիճէ Տէրէսի, Վուրլայի և Իզմիրի միջեւ։

—Դատական Նախարարութեան կողմէ Առեւտրական Սենեկին ուղղեալ պաշտօնական ծեկուցման մը համաձայն՝ սնանկացեալ հրատարակուած է «Համբարձումեան Պետրոսեան» վաճառատունը, Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Բիւրբէճի խանի դէմ։

ՄԷՃԻՏԻԷԻ ԳԻՆԸ

Ոսկւոյ և մէճիտիյէի տարբերութեան մասին կայս. կառավարութեան ձեռք առած միջոցները լաւ տպաւորութիւն մ'ըրին հրապարակի վրայ, այնպէս որ երէկ տարբերութիւնը մինչեւ 10 ղրուշ իջաւ։ Թարիք այս առթիւ կ'իմանայ թէ Օսմանեան կայս. Պանքան, և Հանրային Պարտուց ու Ռէժիի վարչութիւնները մէկ անգամէն 50,000 ոսկւոյ մէճիտիյէ պիտի գնեն հրապարակէն, թէ յետ այսօրիկ մէճիտիյէ չպիտի սպառեն և թէ ի մօտոյ մէկ քանի հազար ոսկւոյ մանր դրամ շրջաբերութեան պիտի հանուի։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կայս. Բժշկական վարժարանի ուսուցիչ Տօքթ. Քալէյաի որդին շաբաթ օրը Ֆէրիգիւղի լատինաց գերեզմանատունն, իւր մօր գերեզմանին վըրայ երթալով, ինքզինքն սպաննեց րէվօլվէրի հինգ հարուած պարպելով գլխուն։ Պ. Քալէյա երկար ժամանակ աւստրիական դեսպանատան մէջ պաշտօն մ'ունէր ուստից հրաժարեցաւ ինչպէս թողուց նաեւ աւստրիական հպատակութիւնն, ստանալու համար ժառանգութիւնն իւր մօր՝ որ օսմ. հպատակ էր։ Երիտասարդին այս անձնասպանութիւնը սիրային վշտերու կը վերագրուի։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԹՐԱՆՎԷՅՔ

Լըվանթ Հէրըլտի մէջ կը կարդանք.

«Կ'իմանանք թէ Անտոն էֆէնտի Ազարեան հետամուտ է Սելանիկի թրանվէյներու շինութեան արտօնութիւնը ձեռք բերել, զոր երբեմն կը խնդրէր Պետրոս էֆէնտի Նաֆիլեան։ Այս վերջինը մինչեւ իսկ գործն յաջողցնելու վրայ էր, երբ Թօփհանէի հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովոյն խորհրդով վերջին վայրկենին որոշուեցաւ որ թրանվէյք Սելանիկի թաղապետութեան ձեռամբ շինուին։ Կ'երեւի թէ այս որոշումս ետ առնուած է ի վերջոյ։»

Բարոն տը Հիրշի հաշուական խնդրոյն քննութեան համար կազմեալ յանձնաժողովոյ անդամներէ ոմանք նախընթաց օր Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտիի տունը գումարուելով խորհրդակցեցան այդ խնդրոյն վրայ։

—Ֆրանսական և Հելլենական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան անգլ. պատուիրակ Պ. Քալլարտի եղբայրը պայմանագիր մը կնքած է Րէժիի վարչութեան հետ՝ անգլիական գաղթականութեանց մէջ օսմ. ծխախոտի վաճառման համար։

—Զինուորական բժշկական վարժարանի դասախօսութեանց տնօրէն անուանեցաւ նոյն վարժարանի ուսուցիչներէն գնդապետ Տօքթ. Ահմէտ Հիլմի պէյ փոխանակ վախճանեալ Ֆէրիդ Ահմէտ փաշայի։

—Նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշա, որ երէկ մայրաքաղաքս պիտի ժամանէր, հարաւային հովին սաստկութեան պատճառաւ չէ կրցած հասնիլ և հետեւաբար այսօր կսպասուի։

—Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ ձեռնհաս անձերէ յանձնաժողով մը կազմուած է որ պաշտօն ունի խորհրդակցիլ աւելի կանոնաւոր վիճակի մը մէջ դնելու այն ջրի մեքենաներն որք 7-8 տարի առաջ դրուած էին ի Քեաղըտխանէ, Բերա և շրջակայ թաղերը ջուր բերել տալու համար։

—Թարիք յայտարարելով որ մայրաքաղաքս եկող օտարազգիներէ գանձուելիք [illegible] տրոց համար թէեւ յանձնաժողով մը կազմուած և տեղեկագիր պատրաստուած էր, սակայն այս մասին ցարդ որ և է վերջնական որոշում տրուած չէ, կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ թուելով օգուտներն այդ տուրքին որ մայրաքաղաքիս բարեզարդութեանը պիտի յատկանայ։

Թարիք նոյնպէս կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ անանուն օտար ընկերութեանց վրայ որոց համար վերջերս յատուկ կանոնագիր մը խմբագրուեցաւ, սակայն ցարդ գործադրուած չէ։

—Երէկ մայրաքաղաքս հասաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ վերաքննիչ ատեանին նախորդ նախագահ Մէճիտ էֆէնտի։

—Նախարարաց Խորհրդոյ մասնաժողովը նկատողութեան առնլով այն միջոցներ զորս հարկ է ձեռք առնուլ հանրօգուտ շինութեանց հաստատութեան աւելնալուն և տէրութեան ելեւմտից ու ժողովրդեան բարեկեցութիւնն ապահովելու համար, որոշած է հրամայել բոլոր կառավարական պաշտօնէից և մզկիթներու քարոզչաց՝ յորդորել ժողովուրդն որպէսզի զգուշանան զաւակաց վիժումէն որոյ համար արդէն ծանր պատիժներ սահմանած է պատժական օրէնքը։ Նոյնպէս որոշած է բոլոր վարժարանաց մէջ ուսուցանել առողջապահութեան ուսումն և առ այդ հարկ եղած գրքերն ձրիաբար բաշխել մինչեւ իսկ գիւղերու իմամներու, գաւառաց մէջ թաղապետութեան բժիշկներու թիւն աւելցնել, քաղաքային բժշկական վարժարանաց մէջ նոր կարգ մը յատկացնել անասնաբուժութեան համար եւ ամենայն կանոնաւորութեամբ առաջ տանիլ խճուղեաց շինութիւններն որք մեծապէս կը նպաստեն գաւառաց բարգաւաճման։

Այս որոշմունք, որք վաւերացած են կայս. Իրատէով, Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ ծանուցուեցան ամեն կողմ։

—Միթիլլինէն կը գրեն թէ դեկտ. 10/22ի երեկոյին հրդեհ ծագելով [illegible] մթերանոցի մը մէջ բուռն սաստկութեամբ ծաւալեր է շրջակայքը։ Կղզւոյն առեւտրական դատարանն ևս այրեր է մասամբ։

—Իտալական Սան Մարթինօ մարտանաւը, ուրբաթ օրը Իզմիրի նաւահանգիստն հասեր է Պիրէէն։ Սան-Մարթինօ ունի 22 թնդանօթ եւ 457 նաւաստի։

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը տեղեկանալով որ այս օրերս Գասըմ Փաշայի մէջ ծաղիկ հիւանդութիւնը սաստկացած է, յանձնարարեց Քաղաքապետութեան, ոստիկանութեան և բժշկական վարչութեան՝ որպէս զի հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուն արգիլելու համար այդ տարափոխիկ ախտի ճարակումը։

—Ճիսր Մուսթաֆա Փաշայէն Հաքքեարի ուղղեալ նամակ մը կը գանգատի տեղւոյն դատարանաց նախագահին և անդամներուն դէմ, թուելով նոցա զեղծումներն և նոցա պաշտօնանկութիւնը խնդրելով։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց ռուսական դեսպանի որդին Պ. Նելիտոֆ։

—Իզմիրի Ռէֆօրմ լրագրին մէջ կը կարդանք.

«Երէկ Կրնտըն Ֆարմասի դեղարանին մէջ յորդով լեցուցին ջրաղուէս մը զոր հայ երիտասարդ մը զարկած էր հին Քարանդինային մօտ։ Արու [illegible] մ'էր այն, 0,75 սանդիմէդր երկայնութեամբ։ Նոյն երիտասարդն յաջողած էր նաեւ սպաննել այդ երկակենցաղ անասնոյն էգն, 0,60 սանդիմէդր երկայնութեամբ։ Ինչպէ՛ս կրնայ լինել որ ջրի մէջ ապրող այդ անասունք Քարաթաշի ափունքէն ելած լինին։ Դժուար է մեզ ըսել։ Գուցէ Հէրմոսի գետաբերանին՝ կուգային, և դէպ ի հիւսիսային եզերք մղուած էին վերջին աւուրց փոթորկներու ժամանակ։»

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր «Les Cloches de Corneville»։

* *

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԹԵՓԷ-ՊԱՇԻ

Այս գիշեր «Faust»։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Աթէնք 26 դեկտ.

Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ Էտհէմ փաշա, որ պաշտօն ունի Իմթիազի ականակուռ պատուանշանն յանձնել Գէորգիոս Թագաւորին, երէկ Պիրէոն հասաւ, ու ընդունուեցաւ օսմանեան դեսպանատան պաշտօնատարներէն։

Իմթիազի ականակուռ պատուանշանին յանձնումը հանդիսաւորապէս տեղի պիտի ունենայ մեծ շքով։ Թագաւորը պիտի ընդունի զԷտհէմ փաշա Գահոյից սենեկին մէջ, նախարարներէն և արքունեաց բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն շրջապատեալ։ Օսմանեան Դեսպանատան պաշտօնատարք ներկայ պիտի գտնուին հանդիսին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 15 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	111 1/4
3 » » » (վճռլինին)	110 7/8
3 Բարիզի » (պանքայի)	22 72 1/2
3 » » » (վճռլինին)	22 80

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Օ. Սէրի Գ.	Կ.		15 14
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	»	15 14
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 14
Բարձրագոյն գին	»	»	15 14
Նուազագոյն »	»	»	15 14
Կէս օրին	»	»	15 14

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	35 3
Այս առաւօտ	35 2
Կէս օր	35 2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	1858) 1862)	Ա. Սէրի		23
» » »	1860) 1863) 1872)	Բ	»	14 10
» » »	1865) 1869) 1873)	Գ.	»	Օ. 15 14

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 9
Քրէտի Ժէնէրալ Գ. Կ.	Օսմ.	»	6 35
Պանք տը Կօնս.	»	»	6 30
Սօս. Շամպ է վալէօր	»	»	4
Թրամուէյ	»	»	362 1/2
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.		36
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»		—
Բաժնեթուղթ Լոտերիայի	»		128

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 38
Անգլիական ոսկի	»	111
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 35
[illegible]	»	50 30
Ռուպլի թղթադրամ	»	40 36
» արծաթ	»	74
Ֆիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	109 30
Վեցնոց	»	104 20
Հինգնոց	»	104 20
Մէթալիք	»	101 20
Թասֆիյէ	»	15 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 26 դեկտ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	107 20
» » 3 %	81 12 1/
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Գ. բացուեցաւ	13 92 1/
» » » գոցուեցաւ	13 90
» » » Բ.	14 10
» » » Գ.	13 9[illegible]
Օսմանեան երկաթուղի	35
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	506 25
Քրէտի Լիոնէ	575
» Ֆօնսիէ	1407 50
Բաժնետոմս Լիոնի	12[illegible]7 50
Սուէզի Ջրանցք	2076 25
Ռուսական 5 % 1877 ի	101
Իտալական Ռանթ	96 50
Սպանիական (արտաքին)	67 5/8
Եգիպտական միացեալ	372 50
Պրիօրիթէ Թիւրք	360
5 % Հելլենական	362 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 34

ՆՈՐԱՀՆԱՐ ԳՈՐԾԻՔ ՍԻԿԱՌ ՇԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Սոյն ճարտարուեստ գործին, որոյ միջոցաւ վայրկենական արագութեամբ և շատ ձեւաւոր սիկառներ կը պատրաստուին, եւրոպական ճարտարագործութեան նորագոյն սիրուն գիւտերէն մին է։ Իւրաքանչիւր գործիքի հետ կը տրուի գործածութեան եղանակը բացատրող եռալեզուեան ազդ մը։

Գործիքին մեծութիւնն է մէկ մատնաչափ։

Կը ծախուի, խիստ դիւրամատչելի գնով, ԲԵՐԱ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց, ծխավաճառ Պ. Նշան Փափազեանի քով, և ՂԱԼԱԹԻԱ, Մահմուտ, Պ. Շնեանցի խանութը, Ռուսաց փոստայի մօտ։

1340 1—6

ԱՐԵԳԱԿ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բաժանորդագրութիւն

Ամերիկայի համար տարեկան 2 1/2 տոլար, վեցամսեայ 1 1/2

Թուրքիոյ համար տարեկան 2 1/2 մէճիտ, վեցամսեայ 1 1/2.

Եւրոպայի և այլ երկիրներու համար տարեկան 12 Փր. վեցամսեայ 7։

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծախքը խմբագրութեանս վրայ է։

ԱՐԵԳԱԿի խմբագրութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հայ հասարակութեան թէ Ամերիկայի հայ անդրանիկ լրագիրն, յառաջիկայ ապրիլէ վերջ, պիտի սկսի հրատարակուիլ Ջէրզի Սիթիի մէջ (1), հին Մասիսի շաբաթաթերթի մեծութեամբ, առ այժմ 8 երեսներէ բաղկացեալ։

ԱՐԵԳԱԿ, մինչ իւր հրատարակութեան բուն թուականն, ի լոյս պիտի ընծայէ երեք համարներ, ընտիր պարունակութեամբ ու պատկերազարդ, որոց պաշտօնն պիտի լինի ծանօթացնել հայ ժողովուրդն Ամերիկեան հայ մամուլի հետ, առանց ընդարձակ ու տաղտկալից յայտագիրներ ցրուելու։

ԱՐԵԳԱԿի առաջին համարը լոյս պիտի տեսնէ յառաջիկայ տարեգլխոյն (ի հարկէ տպագրական տառերու ժամանումէն անմիջապէս յետոյ (2))։ Մեր բաժանորդք ձրի պիտի ստանան զայն, իսկ ձեռքէ պիտի վաճառուի 20 փարայի, որմէ գոյացեալ արդեանց կէսը պիտի յատկանայ Միացեալ Ընկերութեան և միւս կէսը Զէյթունի հրկիզելոց։

ԱՐԵԳԱԿի յառաջիկայ համարը պիտի բովանդակէ ի մէջ այլոց. Նոր տարիի գալուստն ու արեգակի ծնունդը. — Մեր յառաջիկայ պատրիարքական ընտրելին (բանաստեղծութիւն). — Թղթակցութիւնք. — Զուարճալիք. — Ազգային, խառն և քաղաքական լուրեր։

ԱՐԵԳԱԿ պաշտօն չունի խծբծել այսինչ կամ այն ինչ տէրութեան ընթացքն, ինչ որ ծանուցուած է ժամանակին։ Արմատականութեան տանող ամեն վնասակար խնդիրներ ու անձնական վիճաբանութիւնք տեղի չի պիտի գտնեն մեր թերթի մէջ առանց բացառութեան։

ԱՐԵԳԱԿ չի պիտի պարունակէ քուն բերող յօդուածներ, ցանցառ գրութիւններ, երկայն ու անախորժ թարգմանութիւններ, այլ ամեն ինչ պիտի լինի լուրջ, հետաքրքրական, հրահանգիչ ու հրապուրիչ։ Հարկ է ըսել նաեւ թէ շաբաթաթերթիս աշխատակիցք գրական ասպարիզի վրայ ծանօթ գրիչներ են, որք պատիւ բերած են ազգային մամուլոյն։

ԱՐԵԳԱԿ լրագիր մ'ու հանդէս մ'է միանգամայն։ Ի նկատի ունենալով մեր երկրի արհեստական աղքատութիւնն, ամեն ջանք չի պիտի խնայենք տեղական արհեստներու վրայ, ըստ կարելոյն, տեղեկութիւններ հաղորդելու։ Եթէ ազգն իր քաջալերն չի զլանայ, խմբագրութիւնս կը խոստանայ զԱրեգակ զարդարել միշտ ազգային գործիչներու և այլ օգտակար պատկերներով։ Յառաջիկայ տարեգլխէն սկսեալ մինչ դեկտ. վերջ ազգ. լաւագոյն վիպասանի պատկերն, ինչպէս խոստացած ենք ուրիշ անգամ, պիտի դնենք Արեգակի մէջ։

Խմբագրութիւնս, միով բանիւ, պիտի ընէ ինչ որ իր կարողութիւնը կը տանի, իսկ մնայունն Ազգին պաշտպանութիւնն է անշուշտ։

Ազգին անձնուէր
Հ. ԷԿԻՆԵԱՆ
Տէր-Խմբագիր

2 դեկտ. 1887, Ջէրզի Սիթի

Ծան.— Արեգակի [illegible] առաջին համարները ձեռքէ պիտի վաճառուին Կ. Պոլսոյ մէջ քանի մը նշանաւոր գրավաճառաց քով, որոց անունները կը ծանուցանենք ընդ փոյթ։

Մեր այն ամեն բաժանորդք որք դիւրութիւն չունին իրենց բաժանորդագինն ուղղակի մեզ հասցնելու թող բարեհաճին զայն ղրկել Արեւելքի վարչութեան։

Մեզ ուղղեալ որ և է նամակ կամ ծրար պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէին։

H. Eguinian P. O. Box 93, West Hoboken
N. J. U. S. America
կամ
To the Etitor of the «Arekag» 1156
Summit
Jersey City Heights N. J.
U. S. America

---

(1) Ջէրզի Սիթի Հատսըն գետի արեւմտեան եզերաց վրայ շինուած է Նիւ Եորքի առջեւ. սոյն երկու մեծ քաղաքաց հեռաւորութիւնն է իբր 20 րոպէ։

(2) Նոյ. 14ին Կ. Պոլսէն շոգենաւի յանձնուած են։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԿՈՎԿԱՍ

ՇՈՒՇԻ, 10 Նոյեմբեր

Հանդէսներ են, որ կատարվում են Շուշիում։

Ամսիս վեցին շուշեցիք մեծ փառքով ճանապարհ դրին հայ անդրանիկ զինուորներին։

Հոգեւոր դպրանոցի երկու մեծ սենեակներում պատրաստված էին մեծ սեղաններ։ Ժամը 10-ին բազմաթիւ հիւրեր հաւաքվեցան. Երիտասարդ զինուորները զօրանոցից եկան զինուորական մուզիկայի և տեղական զուռնաչիների ուղեկցութեամբ։ Ընդամենը 32 հոգի էին։ Դրսում մնաց քաղաքացիների մեծագումար բազմութիւնը, որ խիտ առ խիտ բռնել էր ուսումնարանի ընդարձակ բակը եւ փողոցի մեծ մասը։ Զինուորներին նստեցին սեղանի շուրջը, բացվեցաւ վերին աստիճանի սրտառուչ տեսարան։ Պատուաւոր քաղաքացիք, թէ՛ վաճառական եւ թէ՛ ծառայող, ամենայն քաղցրութեամբ սկսեցին հիւրասիրել նորընտիրներին. ամեն մէկը ուզում էր մի ծառայութիւն մատուցանել, ամեն մէկը պարտք էր համարում մի քաղցր խօսք հասցնել նըստածների ականջներին, մի խրախոյս կարդալ, ծիծաղել։ Եւ երիտասարդները ուտում խմում էին, խօսում էին իրանց շըրջապատած ընկեր ու հարեւանի, բարեկամ ու ծնողի հետ։ Միւս սենեակում երկար սեղանի շուրջ կանգնած էին հիւրերը, իսկ վերեւում վիճակի առաջնորդ, սրբազան Կարապետ եպիսկոպոս հոգեւորականների, զինուորական առաջնորդի, այլ եւ պատուաւոր հայ եւ թուրք քաղաքացիների հետ։ Սրբազանը ոգեւորված մի երկար և գեղեցիկ ատենաբանութիւն արաւ, առաջարկեց Թագաւոր Կայսրի, Կայսրուհու, Թագաժառանգի, իշխան կառավարչապետի, նահանգապետի եւ գաւառապետի կենացները, որոնք զատ զատ խմվեցան բարձրաձայն կեցցէներով։ Ռուսաց բանակի կենացից յետոյ խմեցին նոր զինուորների կենացը, ողջերթ մաղթեցին նրանց։ Հանդիսաւոր էր րօպէն։ Ուրախութեան աղաղակները, կեցցէները չէին ընդհատվում. շատերը համբուրվում էին, շատերի աչքերը թացանում էին հրաժեշտի տխուր արտասուքներով։ Զինուորներից մէկը դարձաւ դէպի սրբազանը եւ խորին շնորհակալութիւն յայտնեց իր եւ իր ընկերների կողմից այն մեծաշուք հանդէսի համար, որով այդ օր ամբողջ քաղաքը յայտնում էր իր սէրը եւ յարգանքը դէպի անդրանիկ հայ զինուորները։ Ապա նոյն երիտասարդը խնդրեց օրհնել իրանց, որը քաջութեամբ եւ ատկունութեամբ կատարեն իրանց սուրբ պարտքը։ Եւ սրբազանն օրհնեց. ջերմ, սրտառուչ խօսքերով օրհնեց, յորդորեց ամենին ժիր, անվախ լինել. յիշելով հայ ծնողների կենացը, սրբազանը դարձաւ դէպի նրանց, բացատրեց նրանց պարտքը։ «Անարի է այն ծնողը. ասեց նա. վատ է այն ծնողը, որ իր որդուն չի հասկացնի, թէ ինչ է հայրենիքի զաւակի կոչումը, ինչ է ամենի համար նուիրական պարտականութիւնը հայրենիքի, Գահի համար արիւն թափելու»։ Սրբազանից յետոյ շատ գեղեցիկ խօսեց Մակար վարդապետը, արծարծելով աւետարանի այն խօսքերը՝ թէ «Աստուծոյն Աստուծոյ տուէք, իսկ Կայսրինը՝ Կայսեր»։ Մեծ ազդեցութիւն գործեց նաև մեր յարգելի քաղաքացիներից մէկը, ալեզարդ գնդապետ Ի. Բալանթարեանը։ Հայրական զգացված ձայնով նա մի քանի պարզ անարուեստ, բայց խիստ իմաստալից խօսքեր ասեց զինուորներին։ «Սրտներդ աւլանի սէրս չինեցա՛ք, ջաններդ սաղվատը», ասեց յարգելի գնդապետը։ «Գնացէք, վախիլ մի՛ք. մունք էլ ձեզ հետ ընք էս սիպտակ մօրուքներովս (նա բռնում է իր մօրուքը) կը գանք ձեզ հետ, իմ բրախերք»։ Ճառեր խօսեցին նաև հաշտարար միջնորդ պ. Ասրիբէկեան, ռուս քահանան, թուրք մոլլան, և պ. Տէր-Գասպարեան։ Իւրաքանչիւր ճառից յետոյ որոտում էին կեցցէները, իսկ պլատոռն զօրքի մուզիկան թնդացնում էր սենեակները։ Հանդէսը վերջացաւ ժամի մէկին, զինուորները համբուրեցին սրբազանի աջը և իրանք ստացան հիւրերի համբոյրները. սրբազանը յայտնեց որ զինուորների ճանապարհական պիտոյքները հայթայթել են հանդիսականները կամաւոր հանգանակութեամբ։ Մուզիկան հնչեցրեց հանդիսաւոր մարշը։ Կրկին գրկախառնութիւններ, բարեմաղթութիւններ, համբոյրներ, լաց․․․․

Եղանակը ցուրտ էր, ձիւնը (առաջին ձիւնը) փաթիլ փաթիլ էր անում։ Սրբազանը պատշգամբից օրհնեց բակում կանգնած բազմագումար ժողովուրդը, որի գլխին ծանր-ծանր ծփծփում էին համքարների դրօշակները։ Զինուորները դուրս եկան. ամբոխը ողջունեց նրանց որոտաձայն կեցցէներով։ Մարշը կրկին սկսվեց, զուռնաչիները իրանց եղանակը զլեցին։ Բազմութիւնը շարժվեց ցեխոտ փողոցով, դէպի քաղաքի դռները։ Շատ ձիաւորներ գնացին մինչեւ «Մազի Կամուրջ»։

Այդ հանդէսը, այդ օրը չի մոռանայ ոչ մի Շուշեցի, որ եղել է հոգեւոր դպրանոցի առաջ։

Երկրորդ հանդէսը կայացաւ երէկ, Նոյեմբերի 9ին։ Մի նոյնպիսի բազմաթիւ ամբոխ ճանապարհում էր, թէեւ ոչ այնպիսի մեծ շուքով, Սիւնեաց վիճակի Զանգեզուր գաւառից եկած նորակոչ հայ զինուորներին։ Տեղիս պատուաւոր վաճառական պ. Միքայէլ Գաֆեանի նախաձեռնութեամբ մի քանի երիտասարդներ հաւաքել էին մի համեստ գումար և Հախումեանների վաճառանոցի վերին դստիկոնում բացել էին մի պարզ սեղան։ Թւով 35 հոգի էին Սիւնեցի երիտասարդները, որոնք ժամի 10ին համքարների դրօշակներով և զուռնայով եկան, շրջապատեցին սեղանը, որի վրայ դրած էին տեղական կերակուրներ և մրգեղէն։ Այդ տեղ էլ Մակար հայր սուրբը մի երկար ճառով բացատրեց տեղական բարբառով մի զինուորի և մի հայի պարտաւորութիւնները. ամենքը լսում էին հայր սուրբի իմաստալից խօսքերը մեծ գոհունակութեամբ։ Գնդապետ Բալանթարեան այս տեղ էլ չը զլացաւ սրտառուչ խօսքեր ասել, սիրտ տալ, խրախուսել ամենքին։ Դարձեալ բարձրաձայն կեցցէներով խմեցին Թագաւոր Կայսեր, հայոց Կաթողիկոսի, մեր առաջնորդի և իրանց, երիտասարդների կենացները։ Թէ վերջիններին կողմից և թէ ընդհանրապէս Զանգեզուրի հայերի կողմից շնորհակալութիւն արաւ քաղաքիս դեպուտատ պ. Դանիէլբէկեանը, իբրեւ մի պաշտօնեայ, որ մի ժամանակ ծառայել էր Սիւնեաց վիճակում և կերել էր այդտեղի հացից։ Ճաշի ժամանակ իւրաքանչիւր զինուորին մի մի փայտէ դգալ պարգեւեցին, միրգ բաժանեցին։ Ցետոյ մեծ բազմութեամբ ճանապարհ դրին մինչեւ քաղաքից դուրս, այդտեղ շրջան կազմեցին և զինուորները պարեցին։

Ամսիս 11ին ճանապարհ կընկնեն Շուշու երկրորդ շրջանի զինուորները. դրանց հիւրասիրելու համար պատրաստութիւններ են տեսնում։

Շուշու գաւառի զինուորների ծառայութեան տեղն է Երեւանի նահանգի Սարաբթ գիւղը, իսկ Զանգեզուրի գաւառինը—Գորի քաղաքը։

(ՄՇԱԿ)

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

Բ.

ՊՈՒՔՐԷՇ, 2 դեկտ.

Ռումանիոյ 1500 տուն գաղթականները նկարագրելիս չէ կարելի առանց բաժանելու ամենքը մէկ ջրով լուանալ։ Սովորութեամբ, խելքով, մտքով, վարքով ու բարքով զգալի տարբերութեամբ երկուքի պէտք է բաժանել. 1. Ուղղակի Հայաստանից, հայ լեզուով, հայ հոգւով և սովորութեամբ գաղթողներն. 2. Հայաստանից այս ու այն կողմ ցրուելով, վերջ ի վերջոյ Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ լեզուի հետ սիրտն ու սովորութիւններն մոռնալէ կորուսանելէ յետոյ գաղթողները։

Վեր առնենք առաջինն որ մեծամասնութիւն է —մօտաւորապէս 1000 տուն—այսինքն երկու երրորդը, և առանց խորասուզելու պատմութեան մէջ, կրնանք ենթադրել թէ Անիէն ի Բոլոնիա գաղթողների հատուած մ'է, քան մի այլ խումբ, այս կամ այն, ի հարկէ թողուցած իւր հայրենիք մի այնպիսի ժամանակ՝ ուր այլ եւս անտանելի եղած կամ դատուած է բնակիլ, և թէ մի հմուտ անձ հայ նահանգաբարբառներին, չկրնար որոշ կերպով մատնացոյց անել սոցա բնագաւառը, դատելով սոցա խօսած հայերէնից, զի Տուրուբերանի, Արարատի և մասամբ ալ Վասպուրականի բարբառներով խառն միջին լեզու մ'է, սորա հետ նաև մի այլ կարգ մը բառեր և ոճեր զորս չես կրնար գտնել յիշածս նահանգաց մէջ. բառերն հին գրաբառի մէջէն առնուած, ոճն ալ իրենց ներկայ հայրենիքի մէջ ստեղծած են. ուրեմն կրնանք մակաբերել որ սոքա մի այնպիսի երկրի բնակիչ լինելու են որ չկայ հիմա—Անին որ աւելի գաղթականութեամբ բազմամարդացած էր սուղ ժամանակի մէջ և հաւանականաբար աւելի մօտիկ նահանգներից։

Այս Անեցիք այժմ բնակուած են հիւսիսային Ռումանիոյ-Մոլտովայի սա քաղաքներ, Եաշ, Ռոման, Բոթուշան, Ֆոգշան և իրենց սահմաններ, և Աւստրիոյ ռումանական սահմաններու վրայ, Սուչովա, Գոմոր, Լիմպերկ։

Հայաստանից բերած լեզուն եւայլն անաղարտ պահուած է մինչ այն ատեն, երբ ալ կազմակերպեցաւ Ռումանիա և սկսեց քայլեր առնել ուսման և քաղաքակրթութեան մէջ. այդ ժամանակ հայ գաղթականք ստիպեալ յառաջացած են այդ հոսանքին հետ. Ռումանին պէս հայուն ալ բացուած է ասպարէզ յառաջադիմութեան, ռուման և ռուման լեզուին ամենակարեւորութիւնը միջոց կը ճանչցուէր ապրելու, հայ լեզուն անպաշտպան մնալով տկարանալ կ'սկսի, տեղի տալով հետզհետէ ռումաներէնին, ընկերական խօսակցութիւնից սկսեալ մինչեւ ընտանեաց մէջ, կանանց, ծերերու ապրանք դառնալով. Նորերը, դպրոցականք և առեւտրականք աւելի կը կրեն այս հարուածն, այնպէս որ այժմ 15—20 տարեկան եղողք շատ քիչ գիտեն հայերէն, և գործածականութենէ ինկալուն պատճառաւ մեծերն ալ կը կակազեն հայերէն խօսելիս. հայ դպրոցի պակասութիւնը կամ նպատակայարմար չլինելն աւելի օգնած է ասոր. Որովհետեւ գրել կարդալու տեղեակ են, լեզուն գործածութենէ ինկած յետոյ դեռ կ'ապրի հայ գրին գործածութիւնը նամակագրութեանց մէջ, ինչպէս մեր Պոլսեցի և Կեսարացի եղբարց՝ քով, սա տարբերութեամբ որ թուրքերէնի տեղ ռումաներէն առնելով. Լեզուի ու գրի հետ սովորութիւնք և մինչեւ անգամ Հայաստանի կերակուրներն իրենց անուններով կցկտուր կը շարունակուին ցարդ, աւելի այն տուներու մէջ ուսկից ծեր պակսած չէ. դեռ կը ծխայ հայութիւնը սոցա սրտին մէջ, պատիւ կը համարին հայ լինելնին և հետաքրքրութեամբ կը հետեւին հայութեան մասին գրուածոց, խօսուածոց, կրօնի և եկեղեցւոյ սէրն իսպառ պաղած չէ սրտերնէն։ Աւստրիական հողի վրայ բնակողը տեղական հանգամանքների պատճառաւ աւելի լաւ հայ մնացեր են քան իրենց ռումանաբնակ եղբայրները. հոն ամեն հայ գիտէ հայերէն, դպրոց և ընտանիք պահած են զայդ ցարդ. բայց իս սա միակ պատճառաւ—Աւստրիա լինելով մի ահագին խառնուրդ ազգութեանց և լեզուաց, եւ գործածելու ազատութեամբ, և ոչ մին չէ կարողացած ինչպէս տիրող լեզու հալածել միւսներն։ Աւստրիացի հայը լինելով առեւտրական և երկրագործ, ունենալով տարբեր ցեղերէ դրացիներ, սովորած է գերմաներէն, ունկարերէն, ռումաներէն և մինչեւ անգամ տեղական սլաւոներէնը, այլ չէ կրցած և ոչ մին նախընտրել, և հետեւաբար հայ լեզուն յաղթող հանդիսացած է։ Եթէ ամեն հայ գաղթականք ունենային այս բարեբաղդութիւնը՝ մեր կորուստը մեծ չէր լինէր այսօր, և դժուարութիւններ չէր հաներ հայ գործիչների համար։ Բայց աւաղ որ գաղթականներից միայն սոքա են այդ պայմանի մէջ։

Ուղղակի Հայաստանից գաղթած այս հայերը (որ ինչպէս ասինք 2/3ն է ռուման գաղթականութեան) գիտակ և ծանօթ լինելով հայ լեզուին և սովորութեանց, յոժ դիւրին պիտի լինի վերստին ամրապինդ հաստատել զիրենք հայութեամբ. Ժրաջան և հայրենասէր գործի հմուտ հովիւ մը պէտք է միայն, հունձք բազում են և մշակ Աստուած տայ։ Ծածկուած գանձ մը է սա հայագործով վերդարաւորի մը համար որ յաղթութեան պսակն պիտի առնու, առանց պատերազմելու փոտանգները կրելու։

Մեր Պատրիարքարանն իւր կրօնական ժողովով, կաթուղիկոսը իւր սինոդով, պիտի խնայե՞ն փոքրիկ աշխատութիւն մը, դոյզն ջանք մը յանձն առնուլ՝ ազատելու, պատսպարելու համար զայս հայերն սպառնացող վտանգէ։

Գաղթականութեան միւս կէսին — հայ լեզուն և սովորութիւնները կորսնցնելէ յետոյ գաղթողներ — մասին խօսելէ առաջ հարկ է քանի մը խօսք ասել։ Աչքելի ընթերցողք պաշարուած իմ նախկին գուժերէս գուցէ չէին յուսար ոչ այնչափ յուսահատական տեղեկութիւններ լսել, բայց առաջին բաժնոյս քիչ շատ բարի կողմերը խառնելով երկրորդ բաժնոյս բազմակողմանի չար ու գէշ կողմերու հետ, միեւնոյն արժէքը կ'առնուն, զոր նկարագրել մեծ ցաւ մը և դժուարութիւն մ'է ինձ համար. զի անգօյն անկերպարան է, անորոշ և խառնաշփոթ է, և ճիշդ ասած անառակ որդիք են սոքա, հօր գիրկ դառնալու և մեղայ ասելու անտրամադիր։

Սոցա գլխաւոր կեդրոնն է այժմ Պուքրէշ, մնացեալք Իպրայիլ, Կալաց, Թուլչա և իրենց սահմաններ. Պուլկարիայէն գաղթած լինելնուն համար աւելի հարաւային Ռումանիա տեղաւորուած են։ Եւ կէսէն աւելի այն է 250 տունն միայն Պուքրէշ բնակած լինելնուն համար եթէ ես միայն Պուքրէշցիք նկարագրեմ, միւս ամենքն ալ նկարագրած կը լինիմ շատ քիչ բացառութեամբ։

Ամբողջ Պուքրէշի հայերից քահանայ և տիրացուք միասին առած հազիւ 7-8 ուղիղ հայերէն խօսող կը ճարուի. և հայուհիներից միայն մէկին հանդիպեցի որ եկեղեցւում մի ինչ որ հայերէն գիրք ձեռք բռնած կարդալիս. թողլով թէ ի՛նչքան կը հասկանայ այդ մռմնջած գիրքը, հաստատ հաւատալու է որ սա մի ուրիշ պտուղ է եւ ոչ այս բաժնի զաւակ. այլ զարմանալի է որ այս հայերու մեծագոյն մասը իրենց երկսեռ դպրոց մտած և իրենց քառամեայ շրջան (նախակրթական) աւարտելով դուրս ելած են։

Ասոր ալ պատճառն է անշուշտ բարեմիտ քահանայի և տիրացու դասատուաց անհոգութիւնը. Ժողովուրդ անզգայ, դասատուն անխիղճ կամ անկար, ի հարկէ այսպէս պիտի լինի և աշակերտաց վիճակ. 50ական տարիներէ ի վեր այս դպրոցի ծախք վճարեր է Հայ-Լուսաւորչի եկեղեցին, իսկ այս Լուսաւորչի անհարազատ որդիք վերածել են զայդ մի ռուման նախակրթարանի։

Սոքա Ռումանիա գաղթելնուն պէս, առանց խղճահարելու թողած են թիւրքերէն լեզուն, և սկսած են գործածել ռումաներէն լեզուն որ շատ ալ պէտք կուգայ. այս ռուման լեզուն իւր անմիջական տիրապետութիւն առած է այնչափ շուտ և այնչափ սիրով, որքան դժուար միւս մասին վրայ։ Ուրեմն մենք այս մասը հայ չենք կրնար ասել զի չունին նորա և ոչ մէկ յատկանիշ. սոքա ուրիշ ոչ հայախօսների չեն նմանիր, Պոլսեցիներին և Կեսարացիներին չեն նմանիր. զի նոքա մի պակասութիւն ունին այն է միայն մայրենի լեզուննին չ'գիտնալ. իսկ սոքա ամեն բանի հետ անուններն անգամ փոխած են և չես կարող գտնել մի կապ մը որով սոքա կապուած լինին հայութեան հետ գոնէ մի մազի հաստատութեամբ, բացի եկեղեցիէն. այժմ տեսնենք թէ եկեղեցիով ի՛նչպէս կապուած են։

Եկեղեցիով հետաքրքրուող, եկեղեցի գնացողներ են ծերերն, միայն 100 ին 10ը, ու շապիկ հագնելու փափաքող քանի մը մանուկներ. Երիտասարդները և [illegible] մարդերը եկեղեցի և հայութիւն [illegible] կը համարին, զիրենք շրջապատող մոլար լուսաւորութեան հետեւելով. սոքա, Մշակի լեզուով հայ ինտելիգենցիան, մնած օտար դաստիարակութեամբ և այն էլ կիսատ, դարձել են մի տեսակ իմաստակ բանբէքչիներ, ծոյլեր, կառավարական պաշտօններու ցանկացողներ որ իրենց հմտութեան չափով հասարակ գրագրութիւնից անդին չեն կրնար անցնիլ։ Ռումանները յունաց պէս կրօնամոլ լինելու չափ կրօնասէր են, իսկ մեր հայերն անոնց էլ չեն նմանիր, մի այլ տարբեր խմոր մը—աշխարհաքաղաքացի են. և ասկէ աւելին միթէ կարելի՞ է յուսալ. անզգայ անտարբեր հայու մը զաւակը օտար անկատար դաստիարակութիւն մը առնելէ յետոյ այսչափ միայն կարելի է լինել։

Մի և նոյն ժամանակ գոհ կը լինէինք եթէ այդ եկեղեցիով հետաքրքրուող ծերունիք, այդ աննշան փոքրամասնութիւնն իսկ գործի հմուտ լինէին, և ճանչնային իրենց պաշտօնի նշանակութիւնը և գիտնային թէ հայ եկեղեցւոյ և դպրոցի հոգաբարձու լինելու՞ն ի՛նչ պարտք ունին կատարելիք, մանաւանդ մի այսպիսի երկրում և այսպիսի ժողովրդեան մէջ։ Հայաստանի մէջ երբեմն կը պատահին տգէտ ծերուններից կազմեալ թաղային խորհուրդներ, որք դպրոցների ծախքեր կրճատելով խնայողութիւններ կ'անեն. բայց գոնէ նոքա հայ լինելու նախապաշարումն ունենալով, քիչ շատ նախանձախնդիր են նորանով եկեղեցին պայծառ պահելու, և տեղական հանգամանքը չթողուր որ այդպիսիք վնասաբեր լինին. իսկ աստ երբեմն, և այժմ ասոնք(1), այս տգէտ և գործից անհմուտ ծերուններս, ամենագէտ եւրոպականութիւնից բան մը պակաս չեն ընդունիր. պինդ-գլուխ եսականութիւն և առօրեայ շահն է սոցա նշանաբան, իրենց ուղղեալ դիտողութեանց սա պատասխան պատրաստ է.— օ սիզին Ազիա ագըլլարը պուրատա փարա էթմէզ. սիզ պիլմէզսինիզ, պուրասը Եվրօփա տըր. հայճա պանա էթմէզ եէտիրմէզ վէ պիր թագըմ պահալը քահանալար և պրօֆէսօրլէր (դասատու) պիզէ խարէ էթմէզ, պիր կիւզէլ սէսլի քահանայ պիր տանէ տիրացու-վարժապետ ուճուզ սօյլէտտան էվլէրլէր, չօճուգլարըմըզ քահանայ օլմայաճաք վարդապետ հիչ, օ գատար քի շապիկ կիյէպ մոմ թութսունլար, բուրվառ կէօթիւրսիւն կէթիրսինլէր, քահանայա պատարագտա եարտըմ էթսինլէր. ուլախճատան էթմէզ եէօրուզ ուլախճա եօկրէնմէլի տիրլէր։ Ասկէ անթիւ անհամար անեկտօդի համնող գաղափարներ լեցուն են մեր գործավարների քով, և անկէ անդին քայլ մը չառնուր։

Ալ յայտնի է այս վերջին միակ կապը որքան զօրաւոր է. ես յոյս չունիմ, որ լաւ քահանաներով և ազդեցիկ առաջնորդով այս երկրորդ մասին գաղթականք ետ կենան իրենց բռնած ճամբայէն. կորսուած համարելու է սա, միայն սա եղական առիթով մխիթարուելով ապագայ սերունդի մասին.—ամեն ջանք ի գործ դնել, արդէն եղած դպրոցները դնել այնպիսի դիրքի մը մէջ, որ օգտակար լինի հայութեան ուսուցանելու հայ լեզուն, կրել տալու հայ սիրտ եւ դպրոց չեղած տեղերը նորից բանալ. զի ինչպէս ամեն տեղ նմանապէս և աստ ուսման անհրաժեշտ կարեւորութեամբ նախակրթարանի համար ձրի հայ դպրոցը մեծ յարմարութիւն ունի, և արդէն հայեր իրենց տղայք այս դպրոցներ խրկելու սովորութիւն ունին, որով այդ չորս տարուայ ժամանակամիջոցում մտադիր ջանասիրութեամբ կարելի է հայ հոգւոյն հետ նաեւ լեզուն տպաւորել մատաղ սերնդեան սրտին մէջ, այնպէս որ՝ ապագայում դպրոցէն ելնելիս, գիմնազիա գնալիս, մի այլ ուրիշ ներկ չի բռնի. այս միակ միջոցն է որ մենք կրցած ենք օգտակար համարել, կորստեան առաջքն առնելու, և այս պիտի լինի Ռումանիոյ հայերի համար գործողին ամենաառաջին գործը։

ԱՐՄԵՆԱԿ

Ց. Գ. Հրապարակաւ կը խնդրեմ որ Պարոն Տուտուլեանը իբր աւելի տեղեակ յանձն առնէ գրել աւելի ընդարձակօրէն Բաղեշի հայ վաճառականներին—այդ գիւղացոց ներքին հարստահարիչներին և ամենակատաղի տղրուկներին—այն ամեն քանդիչ և աւերիչ ձեռնարկները և չարագործութիւնք զոր ի գործ կը դնեն, Բաղեշի շրջակայ գիւղերի, Կիւզէլ տէրէի. Խիզանի, Խլաթայ, Մշոյ և Ջեխուրի, երկու Պալանլըների, Մանազկերտի, Խնուսի և այն և այն խեղճ գիւղացիների վրայ, հայ գիւղացիների, հայութեան արժանի վրայ։

ՆՈՅՆ

(*) Պարոն, հաւասար ֆրանսացւոց monsieur բառին։

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.

Բատուայ (Իտալիա) լրագիրք այս օրերս շատ կը խօսին առեւանգութեան մը վրայ որ պատմութիւնը կրնայ մեր կառավարներուն բերնին ջուրերը վազցնել։ Մանկամարդ կոմսուհի մը, որ գեղեցկութեան աւելի փայլ կուտայ իւր երկու միլիոն ֆրանքի օժիտ մը, փախած է իւր կառավարին հետ, որ գեղադէմ երիտասարդ մ'է, կ'ըսեն, եւ որ իբր ճշմարիտ ազնուական վարուած է այս փախուստ պարագային մէջ։ Բլոչէլլա հասնելուն պէս, ուր իւր ծնողաց տունն հիւրնկալուեցաւ, ինչպէս եւ վեհերոտ տատրակն զոր իւր պաշտպանութեան տակ առած էր, գրեց աղջկան եղբայրներուն թէ պարկեշտ մարդ մ'էր եւ կ'ուզէր եղած անպատուութիւնը դարմանել ամուսնութեամբ մը։ Եղբայրներն, որ նախամեծար կը համարին անպատուութիւնն քան այսօրինակ փոխարինութիւն մը, վազեր գնացեր են Բլոչէլլա եւ ձերբակալման հրամանագիր մը ձեռք բերեր են ընդդէմ յափշտակչին։ Այլ մանկամարդ աղջիկը կը բողոքէ թէ կը սիրէ իւր կառավարն եւ կը մերժէ վերադառնալ հայրենի յարկը։ Արդ, որովհետեւ չափահաս է, անհնար է դիմել ձերբակալման, եւ չը հասկցուիր թէ ի՛նչպէս կարելի եղած է ձերբակալման հրամանագիր ձեռք բերել ընդդէմ կառավարին, քանի որ բնաւ անչափահասի առեւանգութիւն չը կայ։ Դատ պիտի բացուի։ Գայթակղութեանց սիրահարներն հրճուանքի մէջ են։

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.

Որսորդութեան սոսկալի եւ սրտայոյզ արկած մը տեղի ունեցեր է վերջին օրերս Սուլլիվանի կոմսութեան (Մ. Նահանգք) անտառաց մէջ։

Քանի մը երիտասարդներ, արջի որսորդութիւն մը կազմակերպած լինելով, անտառին մէջ խորասուզուած էին եւ մտադիր լինելով քանի մը օր անցնել անդ, հիւղակ մը կառուցած էին կերակուր պատրաստելու եւ գիշերն անդ հանգչելու համար։ Արդ, օր մը, որսորդները, հիւղակէն հեռանալով, խմբովին բաժնուած էին եւ իւրաքանչիւրը տարբեր ուղղութեամբ մեկնած էր։ Ասոնցմէ մին, քսան եւ ութ տարեկան երիտասարդ մը, Լադ անուն, բնաւ երէի չը հանդիպելով, ամենէն առաջ հիւղակ կը վերադառնայ։ Իւր ընկերաց վերադարձին սպասելով, Լադ ծառի մը վրայ կը մագլցի քանի մը ոստեր կտրելու համար։ Մինչդեռ այսպէս զբաղած էր, իւր ընկերներէ մին, Ճորճ Ստիֆէնս, նոյնպէս կը դառնայ հիւղակն։ Իմանալով որ իւր վերեւ ծառին վրայ աղմուկ մը կայ, Ստեֆէնս կը կարծէ թէ արջ մ'է եւ հրակ կ'ընէ։

Տարաբաղդն Լադ գետին կ'իյնայ առանց ճիչ մ'արձակելու։ Մեռած էր։

ԱՆՀԵՏԱՑԵԱԼ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄԸ.

Զուիցերական Թռչնաբանական լրագրոյ մը խօսքին նայելով, Laemmergeierներու կամ գառնուց անգղներու ցեղն, որք այսպէս կը կոչուին՝ յաճախ գառներ եւ մինչեւ իսկ մերթ մանուկներ գողնալնուն համար, անհետացած համարուելու է ի Զուիցերիա։ Մենակեաց էգ մը, որ քսան և հինգ տարիէ ի վեր կը յաճախէր Պիգչորնի ապառաժներն եւ որ մինչեւ վերջին ձմեռ կրցած էր զերծ մնալ ամեն հալածանքներէ, մեռեր է թունաւորեալ պատառ մ'ուտելով, որ իբր կեր դրուած էր իւր սովորական բնակավայրին շրջակայքը։ Երկուքուկէս մեթր տարածութիւն ունէր թեւերը բացած, եւ այժմ յարդով լցուած կը գտնուի Լօզանի թանգարանին մէջ։ Եթէ Զուիցերիոյ մէջ տակաւին կը գտնուին դեռ քանի մ'անգղեր այդ տեսակէն, կարելի է հաւատալ թէ ո՛չ ուրեք կը գտնուի իրարու հետ ապրող զոյգ մը։

ՈՍԿԵՓՈՐԻԿ ՀԱՒԸ.

Եզովպոսի առակաց մէջ յիշեալ ոսկի ածող հաւը բոլորովին առասպել մը չէ։ Սմոլէնսքի (Ռուսիա) մէջ, այս օրերս հաւ մը կորած ատեն, փորին մէջ գտնուեր է զուտ ոսկւոյ կտոր մը, գարիի մեծութեամբ։ Այդ հաւը սովորութիւն ունէր հողը կրկըտել Տնիէբէր գետին ափանց վրայ, ուր հողը շատ սկխաւան է այդ տեղ։ Կը կարծուի թէ ոսկւոյ հանք մը կայ այդ կողմերը։

ԵՂՋԵՐԱՒՈՐ ՄԱՐԴՆ.

Այս օրերս Իշլի (Աւստրիա) հիւանդանոցը փոխադրեր են մարդ մը որ մարմնոյն վրայ բոլորովին արտասովոր յաւելուած մ'ունի։ Այդ յաւելուածը կը գտնուի ողնայարին ծայրը և կը եղջիւրի մը ձեւն ունի, 20 սանդիմետր երկայնութեամբ և 4 սանդիմետր տրամագծով։ Անասնոյ մը եղջիւրին պէս կարծր է, այլ արմատն աւելի կակուղ է։ Մարդն երկու կտոր բրդուցած է այդ եղջիւրէն առանց ցաւ մ'զգալու։ Մէկ կտորը ղրկուած է Վիէննայի Ախտաբանական Համալսարանին, ուր պիտի քննուի։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ.

Ռուսիոյ կայսրը Զարուհւոյն նուիրած է, իւր անուան տարեդարձին առթիւ մի և նոյն մեծութեամբ եւ մի և նոյն գունով քառասուն զմրուխտէ բաղկացեալ մանեակ մը։ Երեք տարի հարկ եղած է՝ գտնելու համար այդ հիասքանչ զարդուն քարերը։

—Կը ծանուցուի թէ ֆրանսական հանրապետութեան նախորդ նախագահ Պ. Ժիւլ Կրեվի իւր Յուշագրերը կը պատրաստէ։ Կ'ըսուի թէ օրն օրին նօթեր առած է իւր նախագահութեան միջոցին, և վեց ամիս յարատեւ աշխատութիւն հարկ է նմա՝ հրատարակութեան յանձնելու համար զայնս։

—Բուքսի (Հունգարիա) քաղաքին բնակիչներէն մանկամարդ և սիրուն կին մը, իւր կեսրոջ ձեռքէն քաշածներուն չդիմանալով, այս օրերս իւր չորս զաւակաց հետ շոգեկառքի մը տակ նետուեր է։ Հինգն ալ մեռեր են։

—Ռուսիոյ կայսրն և կայսրուհին 50.000 ֆրանք նուիրեր են Գոբէնհակի աղքատաց։

ԶԲՕՍԱՆՔ
ԿԱՄ
ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԱՌԱԿԱՑ

Հանդերձ բառական թարգմանութեամբ
եւ ճոխ բացատրութեամբ
Աշխատասիրեաց Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

Սոյն գործն տետր առ տետր կը հրատարակուի 15 օրն մի անգամ, և մէն մի տետրն 32 երեսներէ բաղկացեալ է, խիստ մաքուր թղթի վրայ տպուած և գեղատառ գիրքով։

Կեդրոնատեղին է Պօզաճեան գրատուն Զագմագճըլար Եօգուշ թիւ 56։

Մէն մի տետրի գինն է 50 փարա.

1339 1—3

O ԳԱՄՀԼԻԱ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿԱՑ
194 — Մեծ-փողոց Բերայի — 194

Որպէս զի O ԳԱՄՀԼԻԱ վաճառատունն չըփոթուի ուրիշի մը հետ և հասարակութիւնն երբէք չխաբուի, դրան վերեւ դըրուած է [illegible]։

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ ԵՆ
ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐ, ԲՐԴԵՂԷՆՔ, ԹԱՒՇՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆՔ ԵՒ ԿԱՌՆԻԴԻՒՌ։
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԹԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ՄԻՄԻԱՅՆ ԱՄԵՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Այս օրէն սկսեալ, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ ամեն տեսակ բրդեղէն, կտաւեղէն, մետաքսեղէն կերպասներու կտորներու։
ԿԷՍ ԳՆՈՎ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
1248 ՈՐՈՇ ԳԻՆ 25—36

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ
Ա. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ
ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ
693

Ջերմապէս կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց գործածել Հէնրի Միւռի Օշարակն, բուժելու համար իրենց ջղային հիւանդութիւնները, գլխու պտոյտները, քնատութիւնները, ջղային ցնցումներն են։

Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղատանց մէջ։ Կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Ղալաթիա մեծ փողոց։ 776

ԻԼԱՆ
ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԷՍԻ

Սէլանիկ վիլայէթինտէ Քէսէնտիրէ վէ Լանգազա գազալարը միրի օրմանլարընտան 4 սէնէտէ գաթ ու իմալ օլունմագ իւզրէ մահալլինտէ միզայէտէյէ գօնուլան օն միլեօն աթիք գըյյէ քէօմիւրիւն պէհէր 100 գըյյէսի լիրայի օսմանի 100 զրշ. հիսապը իլէ 3 զրշ. 25 բարա պէտէլ իլէ մահալլի թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան, գըյմէթէ թալիպ օլանլարըն հէֆթէ րումինին նիհայէթինէ տէկին Մալիյէ խազինէի ճէլիլէսինտէ Օրման վէ Մէատին իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

12 քեանունի էվվէլ 303 1365

AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ձմրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են չըլլալու համար մետաքսէ և բրդէ գեղեցիկ կերպասներ, ամեն տեսակ [illegible], նորաձեւ ճաշակներ եւայլն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։ 1250 22—25

ՄԻ՛ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ

Առանց նախապէս այցելելու

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն
Ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Նիւբիւքէ Պօղոսը, 120.
Քարաքէօյի պողոցին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա-Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 70

Ուրիշ ամեն տեղ՝ Սինկէրի ճշմարիտ կարի մեքենային կեղծերը միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Տաքսիթով) 1135

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ Հըլ Անվերս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	2,000	Լէպանթօ	4,500
Անձէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,800	Մարտէլլօ	2,500
[illegible]	3,500	Միլօ	2,000
Գօրօմանտօ	3,200	Նէրօ	2,000
Գրաքօ	2,000	Օթէլլօ	3,600
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիլէօ	2,500	Օսլանտօ	1,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գոտօ	2,000	[illegible]	1,200
Գօթ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բառագէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Վիգօ	2,800
Էրատօ	2,600	Րինալտօ	1,400
Տրագօ	2,600	Րիալթօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆինօ	4,700	Րոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րոմէօ	3.500
Կաշմիրէ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիտալկօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօնէ	2,200	Սորէնթօ	4,300
Համպէր		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,300
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	4,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ժիւնօ	2,300	Թոմպօ	3,600
Քէլսօ	2,100	Ուէտօ	1800
Քօնձօ	2,250	Ջէպրա	3,000
Լէօ	3,000	Ջէրօ	41,0

Քոճիօ շոգենաւն, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 12ին և 28ին աստ կ'սպասուի։

Կրօնօս շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնները կան։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմթ
խան Ղալաթիա
551

ԲԱՊԱՅԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլ, Մէլթա-Էվրոբայի և Օտեսայի մէջ
կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնօ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պօք
Արմաս	2,500	Ռոմըր
Արգոնաւտ	2,500	Գրոսփիլտ
Լագոնիա	2,500	Ուէլզ
Մասսիլիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆօթերգիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ
Գործակալք
536

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլի և Պոլսոյ մէջ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալճերիան	2500	Ֆաւօնեան	3700
Ալզասեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլաւեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպերեան	5500
Արմենեան	3700	Իլլիրեան	5500
Բաւարեան	6000	Իտալեան	5500
Բուլկարեան	6000	Լէտտեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիպերեան	2500
Սոլրենեան	2000	Լիբէ…	800
Յուսոյ	700	Օլիմփոս	700
Էճիփչըն	3700	Բէրսեան	3800
Ֆաբեան	3700	Վալէնսեան	6800
Ֆաւլերեան	3700	Վէնեցեան	6800

Անթօլօնեան շոգենաւը նաւապետ Կուքս ամսոյս 27ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատեարք, Գարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Զմիւռնիա, Գ. Գ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վ. Վանհման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.
Նիւրա, Ս. Վօբօթօրուլօ Որդիք և ընկ.
Զմիւռնիա, Գ. Ռեյթօլ և ընկ.
546

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ
ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար Թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապուտ հազի և յառաջացեալ Թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'օգնէ ու կը կազդուրէ։

Տր. Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի յայս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և Թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժին և միօրինակ նուաճող ազդեցութեան է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չկայ ամենեւին դեղ մը որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Չէրրի Փէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է և համեղ. քմաց շատ հաճելի լինելով՝ փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն։

Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ և ԸՆԿԵՐՈՅ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ. կը ծախուի նաեւ քաղաքիս մէջ գտնուած դեղագործաց քով։ 581

THE ECONOMIQUE — ΤΕΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ — MARQUE DEPOSÉE

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.
Ընդ արծաթ ամեանաց զուասոց հետ

Չինէ եւ Ճավայէ ուղղակի բերուած Գերբմախր եւ ամեն ճաշակի յարմար թէյեր
ԳՆԵՐ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՒ ՈՐՈՇԵԱԼ

Փորձը ամեն զովեստէ լաւագոյն պիտի հաստատէ հինգ տարիէ ի վեր սոյն վաճառատան ըրած գործունէութիւնը յաճախորդները գոհացնելու համար։

Պահճէ Գափու Ճէլալ պէյ խանի դրան կից Թիւ 10
1000 62—78

Արտօնատէր Ս. ՏԷՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՉՄԻՆԷՆԵՐ

ՄԽՆԵԼՈՑՆԵՐ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՎԻԷՆՆԱՅԻ
ՌԻԻՏ-ԼԷՖԷԼՐԹ
վաճառատան
ՉՄԻՆԷՆԵՐՈՒ

Ճոխ հաւաքածոյ յախճապակեայ, Թափծու երկաթէ և այլ
ՉՄԻՆԷՆԵՐՈՒ
ԲԷԹՐՈԼՈՎ ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէյչէօղլի ճամբա)
32, Մահմուտփաշա ճամբա) Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և Թափծու երկաթէ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամեն տեսակ գործիք
ՇԻՆՈՒԹԱԾԱՆԻԻԹՔ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ
ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՊԻՏԱԲԷՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաբօ
» Լիազօր գործակալ և քննիչ. Մ Նազարէթ Նշանեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պայբճեան Զմիւռնիա. Տամլամայեան և Գասպարեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Բօնեա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամեն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար. ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան չնմանէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիւտաբէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կ'ունենան, մէն մի չահող Թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամեն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (վաւերացեալ Աւստրիօ-Հունգարական կառավարութենէն ընտրուած նախագահէ՛ն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՍԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԳՈՒՐՄՈՒՋԻ

LA ROUENNAISE

1837ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Դրամագլուխ . . . . 4,000,000 ֆրանք
Պահեստի դրամն հաշուոյն մէջ չէ

L'INDUSTRIELLE

Հրդեհի ձիւղէն 1,500,000 ֆր. Բուն իսկ դրամագլուխ 5,000,000 ֆր.

LA CAISSE D'ASSURANCES MUTUELLES

Կ'ապահովագրուին նաեւ արջառք և անասունք։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա Գարանթինա փողոց Լէօն խան Թիւ 1, 2, 3, 4։

Ադրիանուպոլսոյ և Արեւելեան Ռումէլիի տնօրէն և գործակալն

125 Գ. ՏԷԼԻԳԱԹՕՍ

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

Կը բուժէ արեան ապականութենէ յառաջ եկած ամեն հիւանդութիւնները, Խոյլ, ամեն տեսակ վէրքեր, յօդացաւ եւն եւն։

ՌՕՊ ՊՈՒԱՅՎՕ-ԼԱՖԷՔԹԷՕՐ

ԽՕՏԻԿԻՆ ՏԸ ՔՈՆՏԱՄԻՕՆՈՎ

Կը բուժէ հին և նոր գաղղիական ախտերը, Վէրք, Կեղ, Ուռեցք եւն եւն

ի Բարիզ, Ժ. ՖԷՐՐԷ, 102, Րիշլիէօ փողոց, յաջորդ ՊՈՒԱՅՎՕ-ԼԱՖԷՔԹԷՕՐԻ և ամեն դեղարանաց մէջ։

J. Ferré, 102, Rue Richelieu, Paris 22

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՊՐԷԶԻԼԻԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲԵՐՆԱՄՊՈՒԳՈՅԻ

Արտօնեալ 1885 մայիս 25ի Թիւ 1842 մասնաւոր օրէնքով

Ի Նպաստ ԲԵՐՆԱՄՊՈՒԳՈՅԻ ՆԱՀԱՆԳԱՅ մէջ 1871 սեպտ. 28էն ի վեր ազատ ծնած գերեաց զաւկներուն

Բերնամպուգոյի Պրէզիլիական Մեծ Վիճակահանութեան չվճարուելեան համար 200,000 տոմսերուն ամբողջովին վաճառուիլն անհնար դատուած լինելով, Բերնամպուգոյի Նահանգին Վսեմ. Կուսակալը 1887 օգոստոս 26 Թուակիր պաշտօնագրով որոշած և հրամայած է 1º Թէ տոմսերուն բովանդակ Թիւը պիտի իջեցուի 70,000ի (1էն 70,000) միայն (որոց 65,000ն արդէն ծախուած էն) և հետեւաբար վիճակահանութեան յատակագիծը փոխուած է հետեւեալ կերպով. 2º Թէ 1888 փետրուար 28ին պաշտօնապէս և ձեռնհաս իշխանութեան առջեւ տեղի ունենալիք վիճակահանութիւնը չիկնար յետաձգուիլ ոչ մէկ պատճառաւ. 3º Թէ վիճակահանութեան կարելիութեան և բացարձակ կանոնաւորութեան համար հին տոմսերուն տեղ նոր տոմսեր տրուելու են։

Այս վիճակահանութիւն երաշխաւորեալ է Բերնամպուգոյի Նահանգային ժողովէն քուէարկեալ օրէնքով։

Շահուց վճարման համար հարկ եղած դրամագլուխն յանձնուած է Պրէզիլիոյ Ազգային Պանքային։ 6 առաջին գլխաւոր բաժինները շահող 6 Թիւերն պիտի հրատարակուին առ առաւելն 1888 մարտ 10ին Եւրոպիոյ բոլոր լրագիրներուն մէջ, և վիճակահանութեան ընդհանուր և պաշտօնական ցուցակն Վիէննայի Մոնիթէօր տը լա Շանս Իւնիվէրսէլի 1888 ապրիլ 3ի Թուոյն մէջ, որ Եւրոպիոյ և Ասիոյ համար միակ միջնորդն ներկայացուցիչն է։ Վիճակահանութեան պաշտօնական ցուցակը ձրիաբար պիտի ղրկուի բոլոր շահակիցներուն։ Միայն թէ չահողաց խնդրագիրներով պիտի տրուի հետագրով կամ մասնաւոր նամակով։ Շահերը պիտի վճարուին երբ չահող նոր տոմսերը ներկայացուին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 1888 փետրուար 28 ի			
1	բաժին	750,000	Ֆրանք
1	»	125,000	»
4	»	50,000	»
3	»	25,000	ական Ֆր.
12	»	12,500	» »
17	»	5,000	» »
38	»	2,500	» »
50	»	1,250	» »
80	»	500	» »
120	»	250	» »
700	»	125	» »
700	»	75	» »
7000	»	50	» »
8723	բաժին	1,952,500	Ֆրանք

Բերնամպուգոյի մեծ վիճակահանութեան հին տոմսերէն ունեցող բոլոր անձինք կը հրաւիրուին, իրենց չահուն համար, հիները փոխել նորերուն հետ կարելի եղածին չափ շուտ և առ առաւելն 1888 յունվար 18/30էն առաջ։ Աւելորդ է ըսել թէ փոխանակութիւնը տեղի պիտի ունենայ այն անձին քով ուսկից զընուած է հին տոմսն, առանց Թուանշանոց Նոյնութեան։ Մեր Թղթակիցք նոր տոմսերը պիտի յանձնեն հիներուն յանձնուելէն առ առաւելն 20 օր յետոյ։

Պարտք կը համարինք դիտել տալ թէ վիճակահանութիւնը փետրուար 28ին որոշուած է՝ ճիշդն ժամանակ տալու համար Եւրոպայի և Ասիոյ մէջ այս տոմսերէն ունեցող անձանց որ վիճակահանութենէն առաջ կատարեն փոխանակութիւնը։

Վիճակահանութիւնն անպատճառ պիտի կատարուի 1888 փետր. 28ին

70,000 տոմսերուն վրայ 8723ն անպատճառ պիտի շահին, որով 7 տոմսին վրայ հաւանականութիւն կայ բաժին մը շահելու։ Ինչպէս կը տեսնուի ներկայ յատակագծով շահելու հաւանականութիւնը շատ աւելի մեծ է. մէկ տոմս մ'է այս լաւ-բախտն իւր բաղդն փորձելու և շահելու

ՖՐԱՆՔ 750,000 ՖՐԱՆՔ

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքողք պարտին 1888 յունվար 30 էն առաջ ընել իրենց գնումը

Ամբողջ բուն տոմս մը	100 Ֆրանք	125 դահեկան	116 լէյ	42 րուբլի
Կէս տոմս մը	50 »	62·50 »	58 »	21 »
Քառորդ տոմս մը	25 »	31·25 »	29 »	10 »
Մէկ տասներորդ տոմս մը	10 »	12·50 »	11·60 »	4 »
Մէկ քսաներորդ տոմս մը	5 »	6·25 »	5·80 »	2 »

Ի նկատ առնլով մնացեալ տոմսերուն չնչին Թիւն, ուշ հասած հրամաններուն կատարումը չենք կրնար երաշխաւորել

Գանձապետ Պրէզիլիոյ կայս. վիճակահանութեանց
Գանձապետ ԼՈՒԻԶ ՏԸ ԱԼՄԷՅՏԱ

Եւրոպիոյ և Ասիոյ մէջ այս տոմսերէն ունենալ կարելի է միմիայն Վիէննայի MONITEUR DE LA CHANCE UNIVERSELLEի թղթակցաց միջոցաւ։

1504 7—10

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1887 Դեկտեմբեր 1 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Դեկտեմբեր 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
2 40 Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյ. Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 17
3 15 Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պեպ. (Պեպեքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 2
3 45 Ենիմ. Մեզպ. Պեօյ. Թար. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք (Պեպեքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
4 45 Ա. Գավագ Ենիմ. Մեզ. Պեօյ. Թարպ. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 28
6 — Ենիմ. Մեզ. Պեօյ. Թար. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք. 22
7 — Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ Բաշպ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չենկ. Պէյլեր. Օրթագ. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ. 6
8 15 Ա. և Ռ. Գավ. Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պզյաճ. Ռ. Հիսար Պեպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիք. (ուրբաթ օրերը ՍԹէնիա պիտի հանգչի) 25
10 — Մեզարպ. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պեշ. 21

Անատօլու-Քավաղէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

2 10 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 28
2 40 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշ. Գապ. 32
3 10 Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիք. 6
3 35 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշ. Գապ. 21
4 45 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշ. Գապ. 17
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 22
11 15 Պեպեքէն ուղղակի կամուրջ 6

Ասիական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

2 20 Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 21
2 30 Պէյքօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.) 25
3 5 Գանտ. Վան. Չենկ. Պէյ. Գուզկ. Պեշ. 32
3 — Ռ. և Ա. Գավ. Մեզ. Պեօյ. Թար. Պէյքօզ Բաշ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրերը Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.) 19
4 — Գանտ. Վան. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. (Բացի ուրբաթէ) 32
4 45 Գանտ. Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկիւտար 33
5 — Պէյք. Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզ. Պեշիք. 1
8 45 Պեօյիւք. Թարապ. Պէյք. Բաշպ. Չուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Չենկ. Պէյլեր. Գուզկ. Իւսկ 19
10 25 Գանտիլլիէն Չենկէլքէօյ կամուրջ 33
11 5 Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ) 32

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

3 5 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեօյիւք. Մեզարպ. Ենիմահալլէ Ռ. Ա. Գավագ 28
4 15 Գապաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Չենկել. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշ. [illegible] ապ. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. 6
4 30 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. 22
5 35 Գապաթ. Պեշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք. Ռ. Հիսար Պզյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիք. Պէյք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզր. Ենիմ. և Գավագներ 25
6 45 Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Չենկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պեօյ. 19
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեզար. Պեօյ. 21
10 30 Ռ. Հիսար Պզյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիքէօյ, Թարապիա, Պեօյի. Մեզար. Ենիմ. 18
11 10 Ենիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպ. Ենիմ. 19
11 40 Պեպ. Ռ. Հիսար Պզյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիք. 22

Կամուրջէն Անատօլու-Քավաղի երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

3 25 Ուղղակի Պեպեք 21
4 15 Ուղղակի Պեպեք 17
10 — Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 22
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպեք 6
11 10 Գապ. [illegible]. Պեշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Պզյաճըքէօյ 33
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուրու. Արնավ. Պեպ. 21
12 5 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավուտ. 6

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չենկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պահճէ Պէյք. 1
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ) 32
4 10 Ուղղակի Գանտիլլի 38
9 25 Պեշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլեր. Չենկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 33
10 15 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պէյք. Թար. Մեզարպուրնու Գավագլար 17
10 40 Իւսկ. Գուզկ. (Բացի ուրբաթէ) 32
10 45 Պեշիք. Գուզկ. Պէյլեր. Չենկել. Վան. Գանտիլլի Պեպեք (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 28
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պէյք. 25
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չենկ. Վանիք. 32

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 35 Պեշիք	2 25 Գզկ.	8 15 Պեշիք
2 —	7 5	2 45 Պեշիք	9 —
2 35	8 15 Պեշիք	3 20	9 40
3 10 Պեշիք	9 —	3 55	10 10 Պեշիք
3 45	9 30	4 35 Պեշիք	10 30 Ֆերպ.
4 — Ֆերպօթ	10 — Ֆերպ.	4 45 Ֆերպօթ	10 35 Գզ.
4 25	10 10 Պեշիք	5 10	11 —
4 45 Վոսփոր	10 40	5 35	11 15 Ֆերպ.
5 5	10 50 Գզ.	5 55	11 25
5 15 Ֆերպօթ	11 10 Ֆերպ.	6 — Ֆերպօթ	11 50
5 20 Վոսփոր	11 25	6 25 Պեշիք	12 5
5 40 Պեշիք	11 40	7 5	12 5 Գզ*
6 5	12 5		

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	7 5	— —	7 5
2 30	8 15 Պեշիք	2 15	8 15 Պեշիք
3 30 Պեշիք	8 45	3 — Պեշիք	8 45
4 — Ֆերպօթ	9 15	3 45	9 15
4 —	9 45	4 30	9 45
4 30 Վոսփոր	10 — Ֆերպ.	4 45 Ֆերպօթ	10 10 Պեշիք
4 45	10 10 Պեշիք	5 5	10 30 Ֆերպ.
5 15 Ֆերպօթ	10 45	5 20	10 45
5 35 Պեշիք	11 10 Ֆերպ.	6 — Ֆերպօթ	11 15 Ֆերպ.
6 5	11 10	6 5	11 20
6 35	11 45	6 25 Պեշիք	11 40
	12 5		12 5

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, և ուրբաթ օրերը չպիտի կատարուի։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 — » » (կիրակի օրերը ժ. 5 30)
10 45 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 30 » » (կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
3 25 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 30 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիր. 5ին)
10 20 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժ. 10 30ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

4 — Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ
4 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 15 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օրը միջօրէ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 663